

ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γ. Κ. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΙΣ
Πτυχ. Ιεροδ. ἐν ΒΑΜΩ—(Κρήτης)

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
Ἐδωτορικὸν Δραχ. 25

« Τὸ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦ^{μα} ζωοποιεῖ » (Β'. Κορ. γ'. β.)

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΓΑΜΟΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

ΑΚΟΥΣΑΝΤΩ ΚΑΙ Η ΕΤΕΡΑ ΓΝΩΜΗ

Α'.

Ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ δευτέρου γάμου τῶν κληρικῶν, καθὼς καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ νὰ εἶνε ἑγγαμοὶ οἱ Ἐπίσκοποι, ὡς δίδυμοι ἀδελφαὶ ἐγεννήθησαν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ 691 ἔτη μετὰ Χριστόν, μητέρα δ' ἔσχον τὴν Πενθέκτην Σύνοδον.

Μέχρι τοῦ τοκετοῦ τῶν Καρυατίδων αὐτῶν κορῶν! αἰτίνες συνελήφθησαν καὶ ἐτέχθησαν, ἵνα ἐπιδεικτικῶς ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν βασιτάξουσιν, ἡ μὲν τὴν παρθενίαν! ἡ δὲ τὸν εὐαγγελικὸν βίον! οὔτε ἀπαγόρευσις δευτέρου γάμου ὑπῆρχεν, οὔτε τοῦ γάμου τῶν ἐπισκόπων.

Ἀνήκοντες εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐν χρεῖᾳ κληρικῶν πιστεύομεν ὅτι δικαιούμεθα ὡς τοιούτοι νὰ ἔχωμεν τὴν ἐγκυροτέραν γνώμην ἀναφορικῶς μὲ τὸν βίον εἰς ὃν μεταπίπτει εἰς κληρικὸς ὅταν ἀπὸ καταδρομῆς τῆς τύχης ἀπολέσῃ τὴν σύζυγόν του· ἂν ὁ βίος αὐτὸς εἶνε καλὸς ἢ κακός, ὠφέλιμος ἢ βλαβερός, εὐαγγελικὸς ἢ ἁμαρτωλός· καὶ ἐπομένως ἂν ἡ βάσις ἐφ' ἣς ἐστηρίχθῃ ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ δευτέρου γάμου εἶνε ὀρθὴ καὶ εὐαγγελικὴ, ἢ τοῦναντίον.

Καὶ πάντοτε μὲν ἡ Ἐκκλησία, ἢ μᾶλλον ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς γεννήσεως τῶν διδύμων ὡς εἶπομεν κορῶν, δὲν ἔπαυσεν ἀσχολουμένη πρὸς τιθάσσευσιν αὐτῶν, παρὰ προσδοκίαν, ἀλλ' ὡς ἦτο φυσικώτατον, κρατουσῶν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν πᾶν ἄλλο παρὰ τὴν παρθενίαν καὶ τὸν εὐαγγελικὸν βίον· ἰδίᾳ ὁμῶς ἀπὸ εἰκαστασίας καὶ πλέον ἡσχολήθη σοβαρώτερον, κλίνουσα εἰς τὴν ἀπόφασιν ν' ἀπαλλαγῇ αὐτῶν, ἀφοῦ τόσοι αἰῶνες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὰς μεταβάλωσι τὸ παράπαν ὡς πρὸς τὰ βλαβερὰ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα φέρουν εἰς Αὐτήν.

Ἀπὸ τῆς πατριαρχείας τοῦ ἀειμνήστου

Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', πολλοὶ ἡσυχλήθησαν ἰδίως μὲ τὸ περιμάχητον ζήτημα τοῦ β'. γάμου τῶν κληρικῶν, ἂν δὲ διαιρέσωμεν αὐτοὺς εἰς ὑπὲρ καὶ κατὰ, βλέπομεν ὅτι οἱ πρῶτοι ἀποτελοῦσι τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν, τὰ ἐννέα δέκατα.

Δὲν θὰ παρατάξωμεν ἐνταῦθα τοὺς ἰσχυροὺς, ἰσχυροτάτους λόγους δεκάδων ὄλων σοφῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν, κηρυχθέντων ἀπροκαλύπτως ὑπὲρ τοῦ δευτέρου γάμου τῶν κληρικῶν καὶ τοῦ γάμου τῶν Ἐπισκόπων, οὐδὲ τὴν κατὰ τὴν 5ην Ἰουνίου 1923, ληφθεῖσαν παμψηφεί ἀπόφασιν τοῦ ἐν Κων(σταντινί) πόλει Πανορθοδόξου συνεδρίου, εἰς ὃ ἔλαβον μέρος ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι ἑξ αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἐν αἷς καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα δι' αὐτῶν πείσωμεν. Ἐκεῖνοι, φίλοι τῆς ἀληθείας, χωρὶς ν' ἀνήκωσιν εἰς τὴν ἀμέσως ἐνδιαφερομένην τάξιν τῶν ἐν χρεῖᾳ κληρικῶν, εἶπον καὶ ἔγραψαν πολλὰ ἐπιχειρήματα κατὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ β'. γάμου, ἀποδείξαντες τὸ ἀντευαγγελικὸν αὐτῆς. Ἡμεῖς θέλομεν ἑξετάσει τὸ ζήτημα κατ' ἴδιον τρόπον, χρώμενοι ἐπιχειρήματα καὶ πράγματα χειροπιαστὰ καὶ ὄχι σοφιστίας καὶ δικολαβισμοὺς, ὡς πράττουσιν οἱ κατὰ τοῦ β'. γάμου τῶν κληρικῶν καὶ ὑπερασπισταὶ τῆς ἀγαμίας τῶν Ἐπισκόπων.

Ὁ αἰὼν μας, εἶνε αἰὼν ὄχι τῆς τυφλῆς ὑποταγῆς καὶ τυφλῆς πίστεως, ἀλλὰ τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἐλευθέρως σκέψεως καὶ τῆς ἐρεῦνης. Οὕτω θέτοντες πρὸ ἡμῶν τὸ ὑπ' ὄψει ζήτημά μας ὡς οἱ ἀξιωματικοὶ ἐπιτελείου τοὺς στρατιωτικοὺς χάρτας, μᾶς προβάλλουσι πολλὰ ἐρωτήματα, ὧν κυριώτερα τὰ κατωτέρω, εἰς ἃ αἱ ὀρθαὶ ἀπαντήσεις μᾶς δίδουσι τὴν λύσιν.

1ον) *Εἶνε ὀρθὴ ἡ δοθεῖσα ἐρμηνεία εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, « Δεῖ τὸν ἐπίσκοπον μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα εἶναι », ὑπὸ τῶν κεκηρυγμένων κατὰ τοῦ β'. γάμου;*

2ον) *Ἡ ὁρθησκεία μας ἐξαρτῶσα τὸ πᾶν ἀπὸ τὴν ἐλευθέραν βούλησιν τοῦ ἀνθρώπου, ἦτο δυνατόν νὰ ἐξήτει διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ β'. γάμου βίον ἀντικει-*

μενον πρὸς αὐτὴν τὴν ἐλευθέραν βούλησιν τοῦ κληρικοῦ, καὶ διὰ τῆς βίας νὰ τὸν κάμῃ νὰ ζήσῃ βίον εὐαγγελικόν !! ὡς θέλουν νὰ παραστήσουν τὸ πρᾶγμα οἱ κατὰ τοῦ β'. γάμου ;

3ον) Εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ χριστιανικὸς βίος καὶ ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ διαιροῦνται εἰς τοιοῦτον καὶ τοιαύτην κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ὡς τὸ θέλουν οἱ κατὰ τοῦ β'. γάμου ;

4ον) Εἶνε στοιχειωδῶς ὀρθὸν καὶ λογικόν, ἐνῶ ἡ θρησκεία θέλει καὶ ἀπαιτεῖ τὸν ἱερέα ἑγγαμνον, καὶ ἐν ὧσιν ἡ σύζυγός του, τὸν θεωρεῖ καὶ τὸν δέχεται ὡς ζῶντα βίον ἀρέσκοντα τῷ Θεῷ, εἰτα, ὅταν ἀποθάνῃ αὕτη, νὰ παριστῶμεν τὴν θρησκείαν κηρύσσουσαν βέβηλον καὶ βδελυρὸν τὸν συζυγικὸν βίον, ἐὰν ὁ κληρικός ἱερεὺς ἤρχετο ὡς οἱ λοιποὶ πιστοὶ εἰς β'. γάμον ;

5ον) Εἶνε ὀρθὸν καὶ στοιχειωδῶς λογικὸν τὸ δῆθεν μέγα ἐπιχείρημα τῶν κατὰ τοῦ β'. γάμου, ὅτι ὁ ἀπολέσας τὴν σύζυγόν του κληρικὸς δὲν πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς β'. γάμον, διότι πῶς τότε ὡς μισρὸς θὰ ἐγγίξῃ τὸ ὑψιστὴριον ;

6ον) Εἶνε ἀληθὲς τὸ δῆθεν ἐπίσης μέγα ἐπιχείρημα τῶν κατὰ τοῦ β'. γάμου, ὅτι ὁ ἐν χρεΐᾳ κληρικὸς ἐρχόμενος εἰς β'. γάμον, θὰ ἐσκανδάλιζε τοὺς πιστοὺς ;

7ον) Εἶνε ὀρθὸν καὶ στοιχειωδῶς λογικὸν ἐν μέσῳ 20ῶ αἰῶνι, νὰ παρορᾶται ὄχι πλέον ἡ ἐλευθέρᾳ βούλησις, τὸ αὐτεξούσιον τοῦ δυστυχοῦς ἱερέως ποῦ ἀπὸ ἡλικίας 22 ἐτῶν δύνανται νὰ κληρεῦσῃ, ἀλλὰ καὶ ἡ γεννητήσιος αὐτοῦ ὁρμή, ἣν οἱ κατὰ τοῦ β'. γάμου θέλουν νὰ νεκρωθῇ καὶ νὰ σβεσθῇ ;

8ον) Εἶνε ὀρθόν, λογικὸν καὶ χριστιανικόν, νὰ καταδικάζεται ἕνας ἄνθρωπος ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας εἰς βίον ἀβίωτον καὶ ἐκ τοιοῦτου βίου νὰ ἀναμένεται ὡς καρπὸς βίος εὐαγγελικός ;

9ον) Εἶνε ἀπλῶς ἀνθρωπιστικὸν νὰ καταδικάζεται ὄχι πλέον ὁ κληρικός ἱερεὺς ὡς ἄτομον εἰς βίον ἀβίωτον, στερούμενος πάσης στοιχειώδους περιποιήσεως, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀρφανὰ τέκνα του, τὰ πολλὰ γινόμενα τοιαῦτα (ὀρφανὰ) εἰς ἡλικίαν πολὺ μικράν, ἀπὸ μιᾶς ἡμέρας, ἕως πέντε καὶ ἕξ ἐτῶν, καὶ νὰ καταδικάζωνται ὄχι πλέον ἀληθῶς εἰς βίον ἀβίωτον, ἀλλ' εἰς θάνατον ἐξ αὐτοῦ ἡ κακὴν ἀνατροφὴν, μετὰ τὴν δῆθεν δικαιολογίαν ὅτι ἔτσι τὸ θέλει ἡ θρησκεία ;

10ον) Εἶνε χριστιανικὸν νὰ παρίσταται ἡ θρησκεία τοῦ γλυκντάτου Ἰησοῦ, τὸσον ἀναίσθητος καὶ σκληρὰ ἀπέναντι τῶν μικρῶν ὀρφανῶν καὶ ἂν ἐκέρδιζεν οὕτως ὁ πατήρ των χιλίους παραδείσους ;

11ον) Διάταξις ἢ διατάξεις φέρουσαι ἐπιζήμια καὶ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα, δύνανται νὰ εἶνε Γραφικαὶ ἢ χριστιανικαὶ ;

12ον) Μετὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἐν Κων) πόλει Πανορθόδοξου Συνεδρίου περὶ τοῦ β'. γάμου τῶν κληρικῶν, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀποδοχῇ τῆς ἀποφάσεως τοῦ εἰρημένου Πανορθ. Συνεδρίου περὶ τούτου (τοῦ δευτέρου γάμου), καὶ τέλος, ἀφ' ἑνὲς ἐν τῇ Σερβικῇ Ἐκκλησίᾳ τῇ ἀριθμοῦσῃ τόσα ἐκατομμύρια πιστοῦς, ἀπὸ τοῦ 1923 καὶ ἐντεῦθεν ἀκωλύτως οἱ ἐν χρεΐᾳ κληρικοὶ ἐρχονται εἰς β'. γάμον, καὶ ἂν ἀκόμη ἔλειπον ὅλαι αἱ ἀνωτέρω ἐρωτήσεις, τὸ ζήτημα τοῦ β'. γάμου τῶν κληρικῶν εἶνε ἐπισήμως λελυμένον ἢ ὄχι ;

Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΕΝΤΟΛΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

« Ἀγαπᾶτε τοὺς ἀλλήλους ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται ».

(Α' Ἰωάν. 4' 7)

Ἦτο πλέον ὑπερήφανος ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστής, μόλις ἠμπορῶν νὰ κινηθῇ καὶ μόλις δυνάμενος νὰ λαλήσῃ. Καὶ οἱ ἐν Ἐφέσῳ Χριστιανοί, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀκούσουν ἔστω καὶ ὀλίγα τινὰ πολύτιμα λόγια ἀπὸ τὸ στόμα ἐκείνου, ὅστις αὐτόπτης καὶ μάρτυς τῶν θαυμασίων τῆς ἀπολυτρώσεως, εἶχε τιμηθῇ ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ διδασκάλου του μετὰ τὸν τίτλον τοῦ « Βοανεργὲς » καὶ μόνος εἶχε ἀνακληθῇ εἰς τὸ θεῖον στήθος, τὸν ἔφερον χειραγωγούντες εἰς τὰς ἱερὰς συνάξεις τῶν διὰ τὰ τοὺς κηρύξῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐκεῖνος, ἀνορθῶν τὴν λευκὴν μορφὴν, μορφὴν μετὰξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς πλέον πτερυγίζουσαν « *τεκνία ἀγαπᾶτε ἀλλήλους* » λακωνικώτατα τοῖς ἔλεγε καὶ ἄλλο τι δὲν προσέθετο. Τοῦτο ἔκαμνε τὴν πρώτην φορὰν, τοῦτο τὴν δευτέραν, τοῦτο τὴν τρίτην, τοῦτο τὴν τετάρτην. Καὶ ὅταν ἐπὶ τέλους οἱ Χριστιανοὶ τῷ παρετήρησαν « ἀλλὰ διατὶ τοῦτο τὸ ὀλίλογον κήρυγμα ἐπαναλαμβάνεις διαρκῶς ; ἐκεῖνος ἀπήντησε : « *ὅτι ὁ ἀγαπῶν ἐξεπλήρωσεν ὅλα του τὰ χρέη.* »

Ταῦτα ἐκστομίζων ὁ παρθενικὸς καὶ ἐπιστήθιος μαθητὴς ἐπανελάμβανεν ὅτι παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἡ-

κουσε. Διότι και προς τὸν Σωτῆρά ποτε ἐτέθη ἡ ἐρώτησις «ποιὸν ἐντολὴν μεγάλην ἐν τῷ νόμῳ ; » καὶ Αὐτὸς ὑπέδειξε τὸ «ἀγαπήσεις» . **Ἀγαπήσεις τὸν Θεὸν σου, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου.**

Εἰς αὐτὴν ἐπάνω τὴν δίδυμον ρήτραν, ἐντολὴν, ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμονται. Λάβε ἐνώπιόν σου ὁλόκληρον τὸν Δεκαλόγον, ἐξέτασον μίαν πρὸς μίαν τὰς ἐντολάς του, καὶ θὰ εὕρῃς ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμία ἐν αὐταῖς, τὴν ὁποῖαν νὰ μὴ ἡμπορεῖ νὰ κατορθώσῃ ὁ ἔχων θερμαινόμενα τὰ στήθη του ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς ἀγάπης. **Ἀγαπᾷς τὸν Θεόν ;** Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει γινώσκεις Κύριον τὸν Θεόν, προσφέρεις εἰς αὐτὸν ἀκεραίαν τὴν λατρείαν του, στρέφεις τὰ νῶτα σου κατὰ τῶν εἰδώλων, σέβεσαι τὸ ὄνομά Του, εὐλαβεῖσαι τὴν ἡμέραν Του. **Ἀγαπᾷς τὸν πλησίον σου ;** Ἐπόμενον τότε ὅτι δὲν θὰ τὸν φονεύσῃς, δὲν θὰ τὸν μοιχεύσῃς, δὲν θὰ τὸν κλέψῃς, δὲν θὰ ψευδομαρτυρήσῃς κατ' αὐτοῦ, δὲν θὰ ἐπιθυμήσῃς ὅ,τι ἀνήκει εἰς αὐτόν. Καὶ δὲν εἶπε μόνον ὅτι ἡ ἀγάπη τυγχάνει τὸ «πλήρωμα τοῦ νόμου», ἀνακεφαλαιουσα καὶ ἐμπεριλαμβάνουσα ἐν ἑαυτῇ πᾶσαν θεῖαν διάταξιν. Ἡ ἀγάπη ἐπὶ πλέον ἀποβαίνει καὶ ὁ «σύνδεσμος τῆς τελειότητος», ὁ συνεκτικὸς κρίκος τῆς Μωσαϊκῆς ἠθικῆς μετὰ τὴν ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ ἐκχριστιανισμοῦ τοῦ Δεκαλόγου, ἡ εἰς υἱϊκὴν θετικότητα μετατροπὴ τῆς ἐβραϊκῆς δουλικῆς ἀρνήσεως, ἡ σαφὴς ἀπόδειξις τῆς ἐκ Θεοῦ γεννήσεώς μας, κατὰ τὴν βαθυνουστάτην παρατήρησιν τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου.

«Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους» ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται ». Ἀλλ' εἰ ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ καὶ τέκνον ἐκ τοῦ Θεοῦ τὸν ἀγαπῶντα ἀναδεικνύει, τί εἶνε λοιπὸν καὶ οὐσίαν ἡ ἀγάπη ; Ἡ ἀγάπη ὡς ἡ σπουδαιότερα τελειότης τοῦ Θεοῦ, εἶνε καὶ ἡ βάσις τοῦ συστήματος πασῶν τῶν ἀνθρωπίνων ἀρετῶν, καθὼς τὰνά-παιν ὁ ἐγωϊσμός, ὡς τὸ ριζικώτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ διυβόλου, εἶνε καὶ ἡ πηγὴ καὶ φύτρα πάσης ἀνθρωπίνης κακίας. Ἄν εἶνε ὁ ἐγωϊσμός τὸ Ἐγὼ ζῶνόμενον καὶ συσπειρούμενον ὡς ὁ κοχλίας ὑπὸ τὸ ὕστρῳκόν του, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θέλει νὰ ἀπορροφήσῃ τυραννικῶς τὰ πάντα, ἡ ἀγάπη εἶνε τὸ Ἐγὼ ἐκχονόμενον εἰς τὰ ἔξω καὶ πλατυνόμενον εἰς τὸ Σὺ, ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ τοῦ ὁποίου ἀνευρίσκει τὴν εὐδαιμονίαν του. **Λέγει ἡ ἀγάπη καὶ καθίσταται πλουσιώτερα** **Λαμβάνει ὁ ἐγωϊσμός καὶ γίνεται διαρκῶς πτωχότερος.** **Θυσιάζει τὴν ζωὴν τῆς ἡ ἀγάπη καὶ σώζει αὐτήν.** **Περικαίει** τὸ φασματώδες ἴσχυριον τοῦ ὁ ἐγωϊσμός καὶ ἀπολλύει (καταστρέφει) αὐτό. Ὁ ἐγωϊσμός ζητεῖ τὰς ἀναβάσεις καὶ κορμνίζεται εἰς τὰ τάρταρα τοῦ Ἄδου. Ἡ ἀγάπη αὐταφανίζεται, ταπει-

νοῦται, καταβαίνει, κενώνεται καὶ ἀνυψοῦται μέχρι στερεώματος χρυσόθρονος. **Θέλεις νὰ ἰδῇς τὴν ἀγάπην ;** Ἰδὲ τὴν μητέρα κλαίουσαν καὶ ἀγρυπνοῦσαν παρὰ τὸ ἄρρωστον καὶ μικροσκοπικὸν τῆς νήπιον. Ἰδὲ μαχητὴν θυσιάζομενον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Ἰδὲ τὴν νοσοκόμον τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ νοσηλεύουσαν τὸν τραυματίαν. Ἰδὲ τὸν Ἀπόστολον Ἰωάννην ἀνερχόμενον μετὰ ὅλον τὸ κλονιζόμενον γῆρας του τὰ ὄρη καὶ ἀναζητοῦντα τὸν ἔξωκεῖλанта θετὸν του υἱὸν εἰς τῶν ληστῶν τὰ κρησφύγετα. Ἰδὲ πρὸ πάντων τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεὸν σταυρούμενον διὰ σέ, ὅπως σέ διδάξῃ ὅτι **«ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ»** .

«Ἀγαπητοὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους !» Πραεῖα, γλυκεῖα, ὑπομονητικὴ, ἀκούραστος, διαρκῶς εὐελπὶς εἶνε ἡ θεία ἀγάπη. **«Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται»** ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῦσιν ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φουσιούσιν, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἐκουτῆς, οὐ προξύνεται, οὐ λογιζέται τὸ κακόν, οὐ χεῖρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχέει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει » (Α' Κορ. ιβ'). Δυνατὸν οἱ ἄλλοι νὰ εὐρίσκουν σφάλματα εἰς τὸν ἀγαπημένον τῆς αὐτῆς ἐμβλέπει μόνον ἀρετὰς. Καὶ ἂν συμπέσῃ ποτὲ νὰ πιάσῃ εἰς τὰς χεῖράς της ραγισμένον κύπελλον, τὸ στρέφει ἀφελῶς ἀπὸ τὴν ἀράγιστον τοῦ ὕψιν, ὥσαντι τίποτε δὲν συμβαίνει. Διότι ὁ ζωγράφος προτεκλήθη ποτὲ ἀπὸ κραταιὸν βασιλέα διὰ νὰ ζωγραφίσῃ ἐπὶ τῆς θόνης τὴν μορφήν του. Ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς εἶχεν ἐπὶ τοῦ μετώπου οὐλὴν ἀπαισίαν τὴν ὁποῖαν τοῦ εἶχεν ἀφήσει κτύπημα ξίφους, ὅπερ ἔλαβε κατὰ τὸν πόλεμον. Πῶς νὰ οἰκονομήσῃ λοιπὸν ὁ ζωγράφος τὰ πράγματα ; Προσέδωκεν εἰς τὸν εἰκονιζόμενον στάσιν σκεπτομένου καὶ ἐπακουμβούντος τὸ μέτωπον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς του καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπέκρυψε μὲν τοῦ μονάρχου τὸ προφανὲς ἐλάττωμα, παρέστησε δὲ ὅ,τι ὠραῖον καὶ ἀνδρικὸν καὶ ἐπιβάλλον εἶχε. Κατὰ παρόμοιον τρόπον καὶ ἡ ἀγάπη ἀποβλέπει πρὸς τὸν φιλούμενον, σκεπάζουσα πάντοτε τὰς ἐλλείψεις του, ἐξαίρουσα τὰ πλεονεκτήματά του.

Ἐκτακτὰ ὡς ὁ θάνατος καὶ ὑπὲρ τὸν θάνατον ἡ ἀγάπη. «Ἵδωρ πολὺ οὐ δονήσεται σβέσαι τὴν ἀγάπην καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύουσιν αὐτήν» (Ἄσμα η' 7). Πῦρ εἶνε ἡ ἀγάπη, πῦρ ἱερὸν, πῦρ Καλλινίκειον, τὸ ὁποῖον καὶ ἐντὸς τῶν θαλασσίων κυμάτων ριπτόμενον, ἀναφλέγεται καὶ δὲν ἀποσβύνεται. Θριαμβεῖ κατὰ τῶν ἀποστάσεων, θριαμβεῖ κατὰ τῶν πειρασμῶν, θριαμβεῖ κατὰ τῶν εἰκτῶν, θριαμβεῖ κατὰ τῶν κινδύνων. **Ἰακὲ ἂν ἡ ἀγαπημένη Εὐρυδίκη τῆς εἰς τὰ θεῖα τοῦ μαύρου Ἄδου κατεβῇ,** αὐτὴ καὶ ἐκεῖ πάλιν, ὡς ὁ μυθολογούμενος Ὁρφεύς, θὰ ἴλῃ τὴν λυ-

ραν της και θα καταβῇ εἰς τὰς ἀνηλίδους χώρας νὰ τὴν ἀναζητήσῃ, ἐπικάμπτουσα τὸν τρικέφαλον κύνα, προκαλοῦσα τὰ δάκρυα τοῦ ἀτέγκτου Πλούτωνος. Εἶδα εἰκόνα θαυμασίαν ὀνομαστοῦ καλλιτέχνου παριστώσαν τὴν ἀγάπην καὶ τὸν θάνατον. Ἐχει τὸ σχῆμα χαριτωμένου παιδίου ἐκείνη καὶ μαῦρος καὶ πελώριος εἶνε ὁ θάνατος. Κάποιος — ὁ πεφιλημένος — θὰ εἶνε ὡς φαίνεται, βαρὺς ἄρρωστος καὶ ὁ θάνατος ἔρχεται νὰ τὸν πάρῃ. Ἀλλ' ἡ ἀγάπη φρουρεῖ εἰς τὴν θύραν ἄγρυπνος καὶ δὲν τὸν ἀφίνει νὰ περάσῃ. Καὶ ὁ ἀμείλικτος θάνατος ὀπισθοδρομεῖ, λυγρίζεται.

«**Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους**» ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται». Προφητεῖται, γλώσσαι, γνώσεις, τὰ πάντα θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ καταργηθοῦν. Ἀλλ' «**ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει**». Δὲν εἶνε ἡ πίστις καὶ ἡ ἐλπίς αἱ δύο μεγαλύτεραι καὶ θεολογικώτεραι τῶν ἀρετῶν; Πλὴν τί εἶνε ἀμφοτέραι παρὰ οἱ δύο λευκοὶ ἵπποι οἱ σύροντες τὸ θριαμβευτικὸν ἄρμα τῆς ἀγάπης; «**Μερίζων δὲ τοῦ τῶν ἡ ἀγάπη**». Πίστις καὶ ἐλπίς ἔχουν τὸ στάδιον ἐπίγειον, ἀλλ' ὅταν αἱ προσδοκίαι μεταβληθοῦν εἰς ἀπὸ τῆς πραγματικότητος, πίστις πλέον δὲν θὰ χωρῇ, ἐλπίς πλέον δὲν θὰ ἔχῃ λόγον ὑπάρξεως. **Καὶ μόνοι οἱ ἰδοκίμοι δεσμοὶ τῆς ἀγάπης θὰ ἐξκολλουθοῦν συνέχοντες ἡμᾶς μετὰ τὸν Θεὸν μὴ καὶ τοὺς ὁμοίους μὴ εἰς τὸν οὐρανόν.**

Κ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Η ΑΝΩΤΕΡΑ ΖΩΗ

ΥΠΟ W. BRYAN

Ὁ Σωτὴρ ἔχει μόνον δίδει ἄνευ ἐλαττώσεως τῶν τῶν πραγμάτων, ἅτινα κατέχομεν, ἀλλ' ἀπεναντίας αὐξάνει τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Τὸ σῶμα ἄνευ συγκρατήσεως ταχέως φθείρεται, καὶ μόνον ὅταν εἶνε δοῦλον τοῦ πνεύματος, τότε δύναται νὰ ἀναπτύξῃ τὴν μεγίστην δύναμιν καὶ νὰ παρατείνῃ τὴν εὐρωστίαν του.

Αἱ ἀνωτέρω δύο εἰκόνες εἶνε αὐταπόδεικτοι. Ἡ χρῆσις οἶνοπνευματικῶν ποτῶν ἔχει ἐπιφέρει μεγάλην καταστροφὴν εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀφ' ἧς ἐποχῆς οὗτος ἦλθεν εἰς τὴν γῆν. Τὸ ποτὸν δὲν εἶνε μόνον καταστρεπτικὸν ὅταν γίνεται συνεχῆς χρῆσις αὐτοῦ καὶ λαμβάνεται εἰς μεγάλας δόσεις, ἀλλ' εἶνε βλαβερὸν καὶ ὅταν λαμβάνεται ἐν μέτρῳ. Αἱ στατιστικαὶ τῶν διαφόρων ἀσφαλιστικῶν ἐταιρειῶν δεικνύουσιν ὅτι νέος τις ὅστις εἰς ἡλικίαν εἰκοσιν ἑνὸς ἔτους ἀρχίζει τὴν χρῆσιν οἶνοπνευματικῶν ποτῶν, ἐλαττώνει τὴν ζωὴν τοῦ κατὰ δέκα τοὺς ἐκατὸν ἢ περισσότερα τῶν τεσσάρων ἑτῶν εἰς τὰ τεσσαράκοντα ἔτη τῆς ζωῆς του.

Ἐν ἀναλογίᾳ, ὅσον τὸ σῶμα κυβερνᾶται ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν του, ἐπὶ τοσοῦτον φθείρεται καὶ κατστρέφεται, καὶ ἐν ἀναλογίᾳ ἐφ' ὅσον εἶνε ὑπὸ πνευματικὴν ἐπιρροήν, ἐπὶ τοσοῦτον εἶνε εἰς θέσιν ν' ἀπολαύσῃ τῶν ἀγαθῶν τῆς ζωῆς.

Ὡσαύτως δέον ν' ἀναφέρωμεν περὶ τῶν ἀσθενειῶν, αἵτινες ἀκολουθοῦσιν ἐπὶ τὰ ἴχνη τῆς ἀνηθιότητος. **Ὁ μισθὸς τῆς ἀμαρτίας εἶνε θάνατος**, θάνατος τοῦ σώματος, τῆς διανοίας καὶ τῆς ψυχῆς. Ἐθνη καὶ λαοὶ περιήλθον εἰς λήθην καὶ ἐξηφάνισθησαν, διότι ἐπέτρεψαν νὰ κυβερνῶνται ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ μέρους τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμφότερα, μέθη καὶ ἀσέλγεια εἶνε κατὰρα οὐχὶ μόνον εἰς τὰς γενεὰς τὰς ὑπευθύνους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀκολουθούσας. Αἱ ἀμαρτίαι τῶν γονέων **πολλάκις ἐπισκέπτονται τὰ τέκνα καὶ τὰ τέκνα τῶν τέκνων των**. Οὕτω καὶ μετὰ τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου, ἄνευ τῆς χειραγωγήσεως τῆς ψυχῆς, θὰ κατεδάλλετο ὑπὸ τῶν διαφόρων πειρασμῶν, καθὼς καὶ τὸ σῶμα. **Μόνον ὅταν ὁ νοῦς ὁδηγῇ καὶ κυβερνᾷται ὑπὸ τοῦ Πνεύματος εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐξυψηλωθῇ τὸ ὑψηλόν καὶ εὐγενὲς ἔργον του**. Ἡ ψυχὴ εἶνε μεγαλύτερα τῆς διανοίας, καθὼς ἡ διάνοια εἶνε μεγαλύτερα τοῦ σώματος. Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου, ὡς ἐνθυμηθῶμεν τὰς ἡμέρας τῶν μαρτύρων. Τί εἶνε ἐκεῖνο ὅπερ κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ ὑπομένῃ τὰς φλόγας ἕως οὗ τὸ σῶμά του γίνῃ παρανάλωμα τοῦ πυρός; Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δυναμένη νὰ διέλθῃ τὸ σῶμα εἰς τὸν θάνατον, εἶνε μεγαλύτερα τοῦ σώματος. Καὶ ἡ ψυχὴ εἶνε ὁμοίως μεγαλύτερα τῆς διανοίας καὶ δύναται νὰ καθάρσῃ τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς ματαοδοξίας καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ, καὶ νὰ μεταδώσῃ εἰς αὐτὸν πνεῦμα ταπεινοφροσύνης καὶ πόθον δι' ὕψους. Ἡ ψυχὴ ἵτις δύναται νὰ χαλινεργήσῃ τὴν διάνοιαν καὶ νὰ κάμῃ αὐτὴν νὰ φέρῃ τὰ βάρη τοῦ κόσμου, εἶνε μεγαλύτερα αὐτῆς τῆς διανοίας.

Ἐνθυμηθῶμεν ὅτι τὰ πνευματικὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα ὁ Ἰησοῦς χορηγεῖ, εἶνε ἀπείρως προτιμώτερα πάντων ἐκείνων τὰ ὁποῖα εἶχε ποτὲ ὁ ἄνθρωπος. Τίς δύναται νὰ ὑπολογίσῃ τὴν ἀξίαν τῆς σωτηρίας, τῆς εἰρήνης, ἥτις ἔρχεται εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν ἀφεθῶσιν αἱ ἀμαρτίαι του, τῆς χαρᾶς, ἣν οὗτος αἰσθάνεται ἐκ τῆς συνεχοῦς ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς, ὃν ἀπεκάλυψεν εἰς ἡμᾶς ὁ Χριστός;

Θεωρήσωμεν ὡσαύτως τὸν ἠθικὸν κώδικα τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις ἀνεστάτωσε τὸν κόσμον. Δὲν ἔχω καιρὸν νὰ ἀναφέρω, εἰ μὴ ὀλίγας μόνον ἐκ τῶν θεμελιωδῶν διδασκῶν τοῦ Χριστοῦ. **Ὁ Χριστὸς ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον νέον ὅρισμὸν ἀγάπης.** Ἐπῆρξαν ἄνδρες, οἵτινες ἠγάπων τὰς γυναῖκας των, γυναῖκες οἵτινες ἠγάπων τοὺς ἄνδρας των, γονεῖς τὰ τέκνα των, τὰ τέκνα τοὺς γονεῖς

των, φίλοι τοὺς φίλους των, ἀλλ' ὁ Χριστὸς ἐκήρυξεν ἀγάπην ἣτις εἶνε εὐρεῖα καὶ ἀπειρίοριστος ὡς ἡ θάλασσα. Ὁ Χριστὸς ἐθεμελίωσε θρησκείαν καὶ ἱδρυσεν Ἐκκλησίαν διὰ τῆς ἀγάπης, ἣτις εἶνε ἡ μεγίστη δύναμις εἰς τὸν κόσμον. **Ἡ ἀγάπη χορηγεῖ θώρακιν, τὸν ὁποῖον οὐδὲν ὄπλον δύναται νὰ διαπεράσῃ.**

Ὁ Χριστὸς ἰδνομάζεται «ὄνειροπόλος» ὅπ' ἐκαίνων, οἵτινες καυχῶνται ὅτι εἶνε πρακτικοί. Ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ, ἐν ἐκ τῶν μεγάλων χαρακτηριστικῶν τῶν διδασκῶν τοῦ Χριστοῦ εἶνε ὅτι αὐταὶ εἶνε πρακτικά. Ἡ φιλοσοφία τοῦ Χριστοῦ εἶνε εὐκόλως νοητή, οἱ λόγοι του δὲν χρήζουσιν ἐρμηνείας, εἶνε λόγοι τοῦ κόσμου, οὗς πάντες ἐννοοῦσιν.

Ἐὰν ὁ Χριστὸς ἦτο διδάσκαλος ρητορικῆς, θὰ ὑπερέβαινε πάντας τοὺς λοιποὺς, διότι ἡ τέχνη τῆς ὁμιλίας Του φθάνει εἰς τὸν ὑψιστον βαθμόν.

Οἱ πολυμαθεῖς πολλάκις ὁμιλοῦσι πρὸς τοὺς ἀκροατὰς των μεταχειριζόμενοι λόγους ἀσυνήθεις. Ὁ Ἰησοῦς ὠμίλει πρὸς ἀνθρώπους, καὶ οὗτοι ὄχι μόνον τὴν ἡνέουσιν, ἀλλὰ καὶ μετὰ χαρᾶς ἤκουον αὐτόν. Ἀς ἀναφέρωμεν εἰκόνας τινὰς τῆς ἀπλότητος τῶν σκέψεων καὶ τῆς γλώσσης Του. Ἀς λάβωμεν ἐπὶ παραδείγματι, τὴν ἀνωτάτην ἀρετὴν, τὴν ἀγάπην, ἐπὶ τῆς ὁποίας πάντοτε ἔθετεν ἔμφρασιν. Παρατηρήσωμεν πῶς ἐπλέκεν αὐτὴν εἰς ἀνθρωπίνην πείραν.

«Ἐὰν λοιπόν, λέγει, προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐνθυμηθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον φιλιῶθαι μετὰ τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου (Ματθ. ε'. 23).

Ἡ συμφιλίωσις εἶνε προτιμωτέρα τῆς θυσίας. Πόσα λύπαι καὶ πικრაὶ ἠδύναντο ν' ἀποσβηθῶσιν, ἐὰν οἱ ἄνθρωποι κατενόουν τὸ μάθημα τῆς συνδιαλλαγῆς, καὶ ἐφήρμοζον τοῦτο εἰς τὴν ζωὴν των. Ὅποιος ἀρρήτους εὐλογίας δύναται νὰ αἰσθανθῶσι κάμνοντες χρῆσιν τῆς ἐντολῆς ταύτης. Εἰς λόγος ὁμιληθεὶς ἐν στιγμῇ ὀργῆς, στοιχίζει ἐνίοτε τὴν ζωὴν ἀνθρώπου. **Οἰκογένειαι διεχωρίσθησαν, κοινωνίαι διερρήθησαν, ἔθνη κατήλθον εἰς τὸν πόλεμον, διότι ὑπῆρξεν τινὲς, οἵτινες ἐστεροῦντο τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου καὶ ἠρνήθησαν ν' ἀκολουθήσωσι τὴν ἀπλὴν καὶ εὐκόλον ὁδὸν τῆς συμφιλίωσης.** Καλῶς γνωρίζομεν ὅτι τὸ ἁμαρτάνειν ἀνθρώπινον, καὶ πιστεύομεν ὅτι τὸ συγχωρεῖν θεῖον, καὶ διὰ τὴν νὰ ζητήσωμεν συγχώρησιν, ἀπαιτεῖται τόση χάρις ὅσον καὶ διὰ συγχωρήσωμεν.

Εἰς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν τοῦ Ἰωάννης ὁμιλῶν περὶ ἀγάπης, λέγει, «ἐὰν τις εὔπῃ ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν καὶ μετὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ψεύστης εἶνε». Οἱ λόγοι οὗτοι φαίνονται σκληροί, ἀλλ' ὁ Ἀπόστολος ὁμιλεῖ περὶ λίαν σοβαροῦ θέ-

ματος, ἦτοι τῆς προφανοῦς ἀσυμφωνίας μεταξὺ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ μίσους πρὸς τὸν ἀδελφόν του. Ὑπάρχουσι πολλοὶ τρόποι δι' ὧν ἐκδηλοῖ τις μίσος πρὸς τὸν ἀδελφόν του. Πρῶτον εἶνε ἡ ἀδιαφορία, ἀμαρτία ἐξηπλωμένη εἰς εὐρεῖαν κλίμακα, τὴν ὁποίαν ἀπαντᾷ κανεὶς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀγάπη εἶνε θετικὴ ἀρετὴ, καὶ παράλειψις τῆς εἶνε παράβασις τοῦ θείου νόμου. Συμμετοχὴ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ὕπηρεσίαν, ἀκόμη δὲ καὶ κοινωνία εἰς τὸ Λειτουργίον τοῦ Κυρίου δὲν ἀφυπνίζει πάντοτε εἰς τοὺς χριστιανοὺς τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ αἰσθάνονται πρὸς ἀλλήλους.

ΤΟ ΠΙΣΤΕΥΩ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

ΥΠΟ ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΝΑΒΙΛ

Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

« Σταυρωθέντι »

Ὁ Παῦλος θέλων νὰ ὑπομνήσῃ εἰς τοὺς Κορινθίους τὸ Εὐαγγέλιον, ὅπερ εὐηγγελίσατο αὐτοῖς, συνοψίζει τὰ οὐσιώδη αὐτοῦ στοιχεῖα εἰς τὰς δύο ταύτας ἀληθείας. **Χριστὸς ἐσταυρώθη—Χριστὸς Ἀνέστη.** Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία κατ' ἔτος τελεῖ, κατὰ τὴν Ἀγίαν Παράκλησιν, τὴν ἀνάμνησιν τοῦ θανάτου τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς. Ἡ δὲ θεία κοινωνία, ἣτις εἶνε τὸ κέντρον τῆς χριστιανικῆς λατρείας καὶ ἡ ἐπισημοτέρα αὐτῆς πράξις, στενότητα συνδέεται μετὰ τῆς σκέψεως περὶ τοῦ κατηλωμένου ἐπὶ τοῦ σταυροῦ σώματος ἐκεῖνου καὶ τοῦ αἵματος, τοῦ χυθέντος ὑπὲρ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Ὁ Σταυρὸς τοῦ Γολγοθᾶ παρίσταται ὑπὸ διαφόρους ὄψεις, ὅς μετὰ πολλῆς ἐμβριθείας δεόν νὰ μελετῶμεν.

Ὁ Σταυρὸς κατὰ πρῶτον ὑπεμνάζει τὸ ὄνειδος. Ἀπαιτεῖται κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν ὀλίγη σκέψις, ὅπως ἀποδώσωμεν εἰς αὐτὸν τὸν χαρακτήρα τοῦτον. Ὁ σταυρὸς ἐκτεθειμένος εἰς τὴν εὐλάβειαν τῶν πιστῶν, περὶ τὰ ὅσα ἄκρα τῶν κωδωγιστάσιων, ἐμπήγνυται παρὰ τῆς ὁδοῦς, ἐπιφαίνεται ἐπὶ τῶν τάφων, ὡς σημεῖον πίστεως καὶ ἐλπίδος. Οἱ βασιλεῖς θέτουσιν αὐτόν ἐπὶ τῶν ἰδίων στεμμάτων, καὶ κοσμοῦσι δι' αὐτοῦ τὸ στήθος, ὧν θέλουσι νὰ δηλώσωσι τὴν ἀξίαν, ἢ οὐ τιμῶσι διὰ τῆς εὐνοίας των. Καὶ αἱ γυναῖκες ἐτι μεταχειρίζονται αὐτόν ὡς κόσμημα. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς τῆς συνηθείας ὅπως ἀναμνησθῶμεν, ὅτι ἐν τῇ ἐποχῇ τοῦ θανάτου τοῦ Ναζωραίου Ἰησοῦ, ὁ σταυρὸς, ὁ νῦν καταστάς σημεῖον τιμῆς, ἦτο τότε σημεῖον ἀτιμίας. Παῦλος ὁ ἐκ Ταρσοῦ δὲδηγηθεὶς εἰς τὸ μαρτύριον δὲν ἐσταυρώθη, ἀπεκεφαλίσθη, διότι ἦτο Ρωμαῖος πολίτης καὶ ὡς τοιοῦτος δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποστῇ εἶδος θανάτου, ὡς ἀτίμου θεωρουμένου. Τοῦτο βεβαίως παρὰδοξίς τις, περὶ τῆς

ἀξίας τῆς ὁποίας διηγέθησαν ἀμφιβολίαι. Ἀλλ' αὐ-
ται ἀναφερόμεναι μόνον εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀξίαν τοῦ
γεγονότος, δὲν διόπτουσι τὴν σημασίαν, ἣν εἶχεν ὁ
σταυρὸς ἐν τῇ γνώμῃ τοῦ ρωμαϊκοῦ κόσμου. Ὁ Ἰη-
σοῦς δὲν συγκτελέγει ἀπλῶς μετὰ τῶν κακούργων,
ὡς ἐκ τοῦ εἶδους τῆς κατεδίκης αὐτοῦ ἐθανκτώθη ἐν
ὑπερβαλλοῦσῃ ἀτιμίᾳ. Ἐὰν δὲ ὁ χριστιανὸς ἀφείλει
νὰ εἶνε ἐτοιμὸς, ὅπως πᾶθῃ, καθὼς ὁ Κύριός του, ἀ-
φείλει νὰ εἶνε ἐτοιμὸς καὶ πρόθυμος, ὅπως παρὰ γνο-
ρισθῇ, προπηλακισθῇ, περιφρονῇ, προκειμένου νὰ
ὁμολογήσῃ τὴν πίστιν αὐτοῦ. Ὁ Κύριος εἶπεν «**πῶς
δύνανθε ὑμεῖς πιστεῦσαι ὁδοῦν πρὸς ἁλλή-
λων λαμβάνοντες**» Ὁ δὲ Παῦλος προφυλάσσει
τοὺς χριστιανούς ἀπὸ τοῦ πειρασμοῦ, ὅστις προκύ-
πτει ἐκ τοῦ «**τὰ ὑψηλὰ φρονεῖν**».

Ὁ πόθος τῶν διακρίσεων, ἡ ἐπιθυμία παντός δι-
αθρύπτοντος τὴν ματαιότητα, ὑπεκκλίνοντος τὴν ἐπικρ-
σιν, εἶνε μίξ τῶν φυσικωτέρων διαθέσεων τῆς ἀνθρω-
πίνης καρδίας. Ἀναφίνεται εἰς πάσας τὰς τάξεις τῆς
κοινωνίας, ἀπὸ τοῦ ὑψηλὴν κατέχοντος θέσιν ἐν τῇ
κόσμῳ, τοῦ ὁρεγομένου αὔξῃσιν τῆς ὑπολήψεως καὶ
περιουσίας του, μέχρι τοῦ ἀπλοῦ χωρίου του. Ἀλλ' ἐν τούτῳ
ἐκαστος ἀφείλει νὰ ἀνακρίνῃ ἑαυτὸν μετὰ σοδρότη-
τος. Ἀνθρώπος κατέχων τίτλους, τιμὰς, ὑψηλὰ δη-
μόσια ἀξιώματα, δύνανται νὰ εὐρεθῇ εἰς περίπτωσιν,
ὅπως μεταχειρισθῇ νομίμως καὶ ὠφελίμως τὴν ἐπιρ-
ροήν, ἣν ἔχει ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του. Ὁ Ἀπόστολος
Παῦλος, ὅστις ἤθελε νὰ δικαίῃ εὐτελὲς χειρῶν, ἐ-
δὲν ἐδίετασε νὰ ἐπωφεληθῇ τοῦ δικαίωτός του ὡς
ρωμαίου πολίτου, καὶ ὅν χρόνον ὁ τίτλος προεφύ-
λαττεν αὐτὸν ἀπὸ τὰς ὑδρείς, αἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ
παραβλάψωσιν ἐν τῇ προσώπῳ του τὴν πρόδοον τοῦ
Εὐαγγελίου. Ἀλλ' ὁ συγκαταριθμούμενος μεταξὺ τῶν
ἐδουλούμενων δέον νὰ διερωτᾷ ἑαυτὸν, ἐὰν κἀνῃ χρῆ-
σιν τῶν προνομίων του οὐχὶ διὰ ματαιότητα, ἀλλὰ
μόνον ὅταν τοῦτο εἶνε ἐπωφελές, ἐὰν ἐν ἀνάγκῃ εἶνε
ἐτοιμὸς ν' ἀποδεχθῇ περιχαρῶς τὸ θνείδος. Μόνον
οὕτω δύνανται τις νὰ εἶνε ἀληθὲς μαθητὴς τοῦ Ἑσταυ-
ρωμένου. Ἀνθρώπος διερχόμενος τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἐν
ταπεινότητι, μὴ ἐκτιμώμενος ὅπως θὰ ἤθελε, καὶ ἴ-
σως παρκαυόμενος διὰ τινὰς ἐνδείξεις περιφρονή-
σεως, ἀφείλει νὰ διερωτᾷ ἑαυτὸν, στρέφων τὰ βλέμ-
ματι πρὸς τὸν Γολγοθᾶν, ἐὰν εὐχαρίστως στέργῃ τὰς
ταπεινώσεις, αἵτινες οὐδόλως παραβάλλονται πρὸς ὁ-
σας ἐκουσίως ὑπέστη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Αἱ τιμαί, οἱ
τίτλοι, αἱ διακρίσεις, πάντα ὁσα φέρουσι τὸν χαρα-
κτῆρα τῆς δόξης, δὲν πρέπει νὰ ποθῶνται ὑπὸ τοῦ χρι-
στιανοῦ. Καὶ ὅμως αὐτὰ ταῦτα καθίστανται πολλάκις
ἡ αἰτία ἀλαζονείας καὶ ματαιοφροσύνης διὰ τοὺς κε-
κτημένους, αἰτία δὲ διὰ διαπύρου πόθου διὰ τοὺς
στερουμένους αὐτά. Πόσοι Χριστιανοὶ θὰ προέκοπτον
ἐπὶ πλεον ἐν τῇ χριστιανικῇ ζωῇ, ἐὰν ὅταν ἀκούωσι
τὸ σύμβολον λέγον «**σταυρωθέντες**», ἀναιμνή-

σκονταὶ τῆς ἐννοίας τοῦ θνείδους τῆς ἀρχικῶς συνημ-
μένης μετὰ τῆς λείψεως ταύτης.

Ὁ σταυρὸς διὰ τὸν Χριστὸν δὲν ὑπῆρξε μόνον τὸ
θνείδος, ἀλλ' ἡ δεινότης τῶν ἀληθειῶν. τὸ κορύ-
φωμα τῶν θλίψεων. Ὅποια ἀγωνία ἐν τοῖς λόγοις
τούτοις, «**Θεέ μου, Θεέ μου, ἕνα τέ μὲ
ἐγκατέλιπες**». Ἐν αὐτοῖς εὐρηται ἡ ἐξήγησις
τῆς μέχρι θανάτου λύπης τῆς Γεθσημανῆς. Διὰ μυσ-
τήριον ἀνεξιχνίαστον εἰς ἡμᾶς, ὁ Χριστὸς διηλθεν
ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ διὰ τῆς φρικώδεστάτης τῶν δοκιμα-
σιῶν, τῆς συνκισθήσεως ὅτι ἐγκατελείφθη ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ. Τοῦτο εἶνε τὸ ποτήριον, ὅπερ, ὁ ἀνθρώπος Ἰη-
σοῦς, ἤθελε ν' ἀπομακρύνῃ ἀπ' ἑαυτοῦ καὶ ὅπερ ὁ
Χριστὸς ἀπεδέχθη. Ἀπὸ τοῦ δὲ διηλθε τὴν ὑψίστην ἀ-
γωνίαν, ἠσθάνθη ἐκ νέου τὴν μετὰ τοῦ πατρὸς ἔνω-
σιν αὐτοῦ καὶ ἐξεφώνησε λόγους, πλήρεις πεποιθή-
σεως καὶ ἀγάπης, «**Πάτερ εἰς χεῖράς σου πα-
ραθήσομαι τὸ πνεῦμα μου**». Καὶ ταῦτα εἰ-
πὼν ἐξέπνευσεν. Ὁ σταυρὸς δὲν εἶνε μόνον τὸ θνείδος
καὶ τὸ κορύφωμα τῶν θλίψεων. Ἐπὶ τοῦ Γολγοθα ὁ
ἐσταυρωμένος ὑπῆρξε διὰ τοὺς μαθητάς του τὸ τέλειον
ὑπόδειγμα τῆς υπερτάτης ἀρετῆς. Δὲν διεκήρυξε μό-
νον τὸν τέλειον νόμον τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ πληρέστερα αὐτὸν ἐξετέλεσε. Καὶ καὶ μὲν
ἐξεπλήρωσεν αὐτὸν καθ' ὅλον τὸν ἐπίγειον αὐτοῦ βί-
ον, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Γολγοθα ἡ ἐκπλήρωσις αὕτη ἐφθί-
σεν εἰς τὸ κατακόρυφον τοῦ ἡρώτισμοῦ. Ἀποθνήσκει
ἐν δόξῃσι δρυμυτάταις. Πληθος φιλοθεσμίων περιε-
κύκλωσεν αὐτόν. Οἱ παρκαυόμενοι ἀνείδιζον αὐ-
τόν, οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ παρκαμίναντες ἔκει, ὅπως ἀπο-
λαύσωσι τοῦ θριάμβου των, κτεχελεύζον αὐτόν. Ποῖος δὲ δὲν θὰ ἐθεώρει φυσικόν, ὅτι κατεπόθη ὅψ'
ὅλων τούτων τῶν παθημάτων; Καὶ ὅμως, τί σκέπτε-
ται, τί λέγει; Ἰδοὺ τί λέγει διὰ τοὺς φονεῖς του,
«**Πάτερ ἄφες αὐτοῖς οὐ γὰρ οἴδουσιν τί ποι-
οῦσιν**». Ἐκεῖ ἴστατο ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἡ μήτηρ
ἣν μακαριοῦσι πᾶσαι αἱ γενεαί, ἀλλ' ἥτις ἐφθασεν
εἰς τὴν στιγμὴν ἐκείνην, περὶ ἧς ἐλέχθη αὕτη «**σοῦ
δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διαλεύσεται ρομφαία**». Πρὸς τὴν τεθλιμμένην δὲ ταύτην μητέρα περὶ-
σταται ὁ μαθητὴς, ὃν ὁ Ἰησοῦς ἰδιαζόντως ἠγάπη.
Ἐπομένως εἶχεν ἐκεῖ ν' ἀνακουφίσῃ δύο συμφοράς.
Ὁ ἐσταυρωμένος σκέπτεται αὐτάς καὶ θεωρεῖ τὴν
ἐγκατάλειψιν αὐτῶν, εἰπὼν πρὸς μὲν τὴν μητέρα αὐ-
τοῦ «**γυναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου**», πρὸς δὲ τὸν
μαθητὴν, «**ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου**». Ὅτε δὲ ὁ εἰς
τῶν συσταυρωθέντων ἐπεκλήσθη τὴν χάριν αὐτοῦ,
ἤκουσε τὴν ἐπαγγελίαν ταύτην, «**σήμερον μετ'
ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ**». Ὅντως μέγα
καὶ περιφανὲς θέλημα ἀνθρώπου, ἐγκαταλείποντος τὴν
ζωὴν διὰ γαληνιαίου θανάτου καὶ μὴ διαλογιζομένου
ἑαυτὸν, ἀλλὰ σκεπτομένου περὶ τῶν ἄλλων. Τὸ ὅτι
ὅμως ἡ αὐτοληθμοσύνη αὕτη ἡ μέριμνα αὕτη περὶ
τῶν ἄλλων, ἐμφανίζεται εἰς πάσχοντα φρικώδη τιμω-

ρίαν, ἐνώπιον ὀβριστηκοῦ καὶ κηκεντρεχοῦς πλήθους, τοῦτο εἶνε ἀληθὺς ὁ ἀνώτατος βαθμὸς τῆς ἠψίστης ἡ-
θικῆς, εἶνε ἡ τελεία ἐκπλήρωσις τῆς ἀκριβοῦς
ἀγάπης.

Ὡστε παρὰ τῷ ἐσταυρωμένῳ Ἰησοῦ εὐρίσχομεν
τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ὀνειδισμοῦ, τὸ ἔσχατον ὄ-
ριον τοῦ πάθους, τὸ τέλειον ὑπόδειγμα
τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς, τὸν θρίχμιδον τῆς
ἀγάπης. Τοῦτο ἀληθὺς εἶνε μέγας. Καὶ ὅμως τοῦτο
δὲν ἀποτελεῖ ἔτι τὸ ὅλον μυστήριον τοῦ σταυροῦ. Ὁ
σταυρὸς πρὸ παντὸς ἄλλου εἶνε ἡ ἀπολύτρωσις
τῶν ἁμαρτωλῶν.

Πρὸς τί πάσχει ὁ ἄγιος; Διατί ἐν Γεθσημανῇ
εἶνε περίληπος ἕως θανάτου; Διατί ἐπὶ τοῦ σταυροῦ
πίνει τὸ φρικτὸν ποτῆριον τῆς συναίσθησεως τῆς
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐγκραταλείψεως; «Διότι εἶνε ὁ ἁμὴν
τοῦ Θεοῦ ὁ αἶρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κό-
σμου», διότι προσήνεγκεν ἑαυτὸν θύμα ἐξιλαστή-
ριον. «Τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγ-
κεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα
τὰς ἁμαρτίας ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύ-
νῃ ζήσωμεν». «Ἐλυτρώθημεν ἐκ τῆς μα-
ταίας ἡμῶν ἀνιστροφῆς πικροπικρῶ-
του, τιμῶν αἵματι ὡς ἁμνοῦ ἁμώμου καὶ
ἀσπίλου Χριστοῦ». «Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν
ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν
ἄφεσιν τῶν πικροπικρῶν κατὰ τὸν πλοῦ-
τον τῆς χάριτος αὐτοῦ». Ἐπὶ τοῦ σταυροῦ
«κρεμνόμενος ἐπὶ ξύλου, Χριστὸς ἡμᾶς ἐ-
ξηγόρησεν ἐκ τῆς κατάρτης τοῦ νόμου, γε-
νόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρτης», Ἰδοὺ τί μετὰ
πεποιθήσεως ὁμολογοῦσιν οἱ ἀπόστολοι, διδάσκον-
τες ἡμᾶς τὴν δικαιοσύνην ἐννοίαν τοῦ σταυροῦ, τὴν
λέξιν τοῦ συμβούλου «σταυρωθέντες».

Ὁ Χριστὸς ἀποθανὼν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,
εἶνε ὁ αἷτιος τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. Τοῦτο δὲ εἶνε,
«ὅπερ ὀφθαλμῶς οὐκ οἶδε καὶ οὐκ οὐκ ἤ-
κουσε καὶ ἐπὶ καρδίᾳ ἀνθρώπου οὐκ ἀνέ-
σθη πώποτε», καὶ ὅπερ διὰ τῶν καθαρῶς ἀνθρω-
πίνων σοφίαν διατελεῖ ὡς «μωρία τοῦ σταυ-
ροῦ». Πρὸ τούτων τῶν σκέψεων, ἀσφαλέστερον
εἶνε νὰ λατρεύωμεν ἐν σιγῇ ἢ νὰ θέλωμεν, ὅπως κα-
τανοήσωμεν πράγματα «εἰς ᾧ ἐπιθυμοῦσιν ἄγ-
γελοι περικλυτοί». Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι,
ἀφοῦ ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ σώσῃ τὸν κόσμον διὰ τῆς
«μωρίας τοῦ κηρύγματος», ἡ μωρία αὕτη
κατάρθωσεν ἑαυτὸν τὸ ὁποῖον ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ἡ-
δυνάται νὰ πράξῃ. Ἐν τῷ ἐθνικῷ κόσμῳ πνεύματά
τινα ἀνώτερα προσεπάθησαν νὰ ἐξαλείψωσι τὰ αἵσχη
καὶ τὰ ὀνειδῆ τῆς εἰδωρολατρίας, ἀλλὰ αἱ ἐνέργειαι
τῶν διέμειναν ἀνίσχυροι καὶ δὲν ἐπέτυχον οὗτοι νὰ
διαδώσωσι τὰς ἀληθείας, ἃς διείδον. Μόνον διὰ τοῦ
κηρύγματος τοῦ σταυροῦ ἀνετράπησαν τὰ εἰδωλα καὶ
ἐλαμψε τὸ φῶς εἰς ἔθνη δεδουσιμένα εἰς σκότη. Ἀ-

κριβῶς δὲ διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν ἐσταυρωμένον, ἐπὶ
τόσους αἰῶνας, χιλιάδες ἐδυνωμένων ψυχῶν ἐδοκίμα-
σαν τὴν εἰρήνην, ἣν καὶ ὁμολογοῦσι.

Σύμπασα ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξε θυσία πρὸς
τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν. Ἀλλ' ἡ ὑψίστη στιγμή τῆς
θυσίας ταύτης ὑπῆρξεν ἐκεῖνη, πρὸς ἣν πρὶν ἢ παρα-
δώσῃ τὸ πνεῦμα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Πατρὸς, εἶπε
«τετέλεσται». Ἰδοὺ διατί ὁ σταυρὸς εἶνε ἡ σύ-
νοψις τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ ὑψίστη ἐκδήλωσις τῆς εὐ-
σπλαγχνίας τοῦ Θεοῦ, ὅστις «οὕτως ἠγάπησε
τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μόν-
ογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς
αὐτὸν μὴ ἀπόλυσται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰ-
ώνιον».

Ἰδοὺ διατί ὁ σταυρὸς κατέστη τὸ κατ' ἐξοχὴν
διακριτικὸν σημεῖον τοῦ Χριστιανοῦ. Τὸ νὰ κάμνῃ
τις ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ν' ἀπο-
καλύπτεται πρὸ τοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν σταυροῦ, νὰ το-
ποθετῇ ἐν τῷ ὁματίῳ αὐτοῦ τὸν ἐσταυρωμένον, ν'
ἀποθέτῃ αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ θνήσκοντος, ταῦτα
πάντα δύναται νὰ ᾧσι πράξεις ἀπλῆς συνηθείας, τύ-
ποι ἀνευ ἀξίας, ἀλλ' ἐὰν αἱ ὕλικαι αὗται πράξεις, ἀ-
πηλλαγμέναι παντὸς στοιχείου δεισιδαιμονίας, προ-
σελκύωσι σπουδαίως τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ ἐσταυρω-
μένου τοῦ Γολγοθᾶ, δύναται ν' ἀποδώσι πολυτίμος
τροφὴ διὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴν.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφων πρὸς τοὺς Κο-
ρινθίους, ὑπομνησκει αὐτοὺς, ὅτι «οὐκ ἔκρινε
τοῦ εἰδέναι τι ἐν αὐτοῖς, εἰ μὴ Ἰησοῦν
Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον». Με-
τέδιδε δὲ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τὸ πόρισμα τῆς πίστεως
αὐτοῦ. Καὶ τίς θὰ δυνηθῇ ν' ἀπαριθμήσῃ ὅσας ἡ με-
λέτη τοῦ σταυροῦ πηγάγῃ σκέψεις, αἰσθήματα, ἀ-
ποφάσεις, ἐνεργείας παρὰ τοῖς χριστιανοῖς ὅλων
τῶν αἰώνων; Τίς θὰ δυνηθῇ νὰ εἰπῇ, πόσους ὁ ἐ-
σταυρωμένος παρηγόρησεν ἀσθενεῖς καὶ ἐξησφάλισε
θνήσκοντας, κατὰ τοῦ τρόμου τοῦ θανάτου; Ἐπὶ τοῦ
λόφου τούτου τοῦ Γολγοθᾶ ἀπεκαλύφθη «ἡ πηγὴ
ὑδατος, ἄλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον».

ΤΟ ΚΟΛΟΣΣΙΑΙΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ἐπὶ βασιλείᾳ τῆς Βικτωρίας τῆς Ἀγγλίας. ὁ
τότε Σάκης τῆς Περσίας, οὗτινος τὸ ὄνομα μοῦ δια-
φεύγει, ἀπεφάσισε νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς πρωτεύουσας
τῶν διαφόρων Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν, καὶ μελετήσῃ
μετὰ τῶν συνοδευόντων αὐτὸν Εἰδικῶν, διάφορα
Κοινωνικά, Πολιτικά καὶ Διοικητικά ζητήματα, καὶ
νὰ εἰσαγάγῃ ἀναλόγους μεταρρυθμίσεις, εἰς τὸ Κρά-
τος του.

Ὁ ἐν λόγῳ Σάχης ἦτο, ἐκ τῶν ἱκανοτέρων καὶ δραστηριωτέρων Μοναρχῶν, οὓς ἡ Περσία ἐγνώρισε, καὶ μεγάλη σημασία ἀπεδόθη εἰς τὴν ἐπίσκεψίν του. Τελεταὶ δὲ μεγαλοπρεπεῖς [διοργανώθησαν εἰς ὅλας τὰς εὐρωπαϊκὰς Αὐλὰς, πρὸς τιμὴν του.

Τὸ τελευταῖον Κράτος, τὸ ὁποῖον ἐπεσκέφθη ἦτο ἡ Ἀγγλία, καὶ ὁ Μονάρχης ἔμεινε κατάπληκτος, ἐκ τῆς διαφορᾶς, τὴν ὁποίαν παρετήρησε μεταξὺ τοῦ Κράτους τούτου, καὶ τῶν ἄλλων. Τάξεις, εἰλικρίνεια, φιλαλήθεια, ἀπλότης ἡθῶν, φυσικὴ εὐγένεια, ψυχραιμία, παντελὴς ἀγνοία τῆς βλασφημίας. Κυριακὴ πραγματικὴ ἀργία, καὶ οὐχὶ ἀργία, χάριν διασκεδάσεως καὶ κραυπάλης κλπ.

Εἰς μίαν, ἀπὸ τὰς παρουσιάσεις τοῦ Σάχου, παρὰ τῇ Βασιλίᾳ Βικτωρίᾳ, δὲν ἡδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ πλέον τὸν ἐνθουσιασμόν του, διὰ τὸ Κράτος, ἐφ' οὗ ἐφιλοξενεῖτο, καί, ἀφοῦ περιέγραψε τὰς ἐντυπώσεις του, ἐρωτᾷ μὲ ὕψος ἀνθρώπου ἀδυνατοῦντος νὰ δώσῃ ἐξήγησιν, εἰς τὰ ὅσα βλέπει : «Μὰ εἰς τί ὀφείλεται τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἔθνους σας ;»

Ἡ Βασίλισσα, μὲ χαρακτηριστικὴν ψυχραιμίαν, στραφεῖσα, πρὸς παρακειμένην τράπεζαν, ἔδειξε μὲ τὸν δάκτυλόν της, μίαν Ἀγίαν Γραφήν, κειμένην ἐπ' αὐτῆς, καὶ εἶπεν ἀπλῶς : «Εἰς τοῦτο τὸ Βιβλίον».

Τὸ περιστατικὸν τοῦτο μοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν ὅτε πρὸ τινῶν ἡμερῶν μοῦ ἔτυχε νὰ ἀναγνώσω τὴν ἐτησίαν Ἐκθεσιν τῆς Βρεττανικῆς Βιβλικῆς Ἐταιρείας. Σημειώω, ὅτι ἡ Ἐταιρεία αὕτη συντηρεῖται ἀποκλειστικῶς, ἀπὸ δωρεὰς καὶ ἐκουσίας συνεισφορᾶς, ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ Κόσμου, ἰδίως ὅμως, ἀπὸ τὴν Βρεττανικὴν Αὐτοκρατορίαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπάρχουν πολλοί, ἐκχωροῦντες, ἀπὸ τὰς ἐτησίας προσόδους τῶν τῷ δέκατον, ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ διαφόρων θρησκευτικῶν σκοπῶν,

Ἡ Ἐκθεσις εἶνε μακροσκελεστάτη, καὶ θὰ περιορισθῶ μόνον εἰς τὸ ν' ἀντιγράψω μερικοὺς ἀριθμούς, ἵνα καταφανῇ τὸ μέγεθος τοῦ συντελουμένου ἔργου, ἄνευ οὐδεμιᾶς ὕλικης Κρατικῆς βοηθείας.

Ἡ Β. Β. Ἐταιρεία ἰδρύθη τὸ 1804, καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἰδρύσεώς της μέχρι σήμερον ἔχει ἐκτυπώσῃ 365 ἐκ. ἀντίτυπα τῆς Γραφῆς, εἰς 584 γλώσσας καὶ διαλέκτους, τὰ ὁποῖα ἐκυκλοφοροῦν εἰς τὰ πέρατα τοῦ Κόσμου. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν 10.452.733 ἀντίτυπα, δηλ. 412.158 ἀντίτυπα περισσότερα τοῦ προηγουμένου ἔτους. Οἱ ἀριθμοὶ αὗτοὶ προξενοῦν πραγματικὸν ὕψος, ἐν τούτοις εἶνε ἀληθέστατοι.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν πέρυσι οἱ Φασίσται ἐβοήθησαν πολὺ τὸ ἔργον τῆς Ἐταιρείας, διότι πολλοί, ἀπὸ τοὺς κατέχοντας σπουδαίας θέσεις, ἐσύστησαν εἰς τὸν Λαὸν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Προσφάτως δὲ εἰς, ἐξ αὐτῶν, ἔγραψε σπουδαῖον ἄρθρον, εἰς τὴν Giovencia Italissima εἰς τὸ ὁποῖον, μεταξὺ ἄλλων λέγει καὶ τὰ ἑξῆς :

«Νέοι. Σᾶς παρακαλῶ ν' ἀναγνώσετε τοὺς βίους τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. Μὴ λησμονεῖτε ὅτι ἡ Ἀγία Γραφή περιέχει τὸν βίον πλείστων ἐξ αὐτῶν. Ἡ Ἀγία Γραφή εἶνε τὸ σπουδαιότερον Βιβλίον τοῦ κόσμου. Διδάσκαλος τῶν νέων, δδηγὸς τῶν ἐρήβων, παρήγορος τῶν γερόντων, ἀποπνέει δὲ ἀνυπέρβλητον γλυκύτητα, πραότητα, καθαρότητα, ἀγαθωσύνην, ἡρωϊσμόν, δύναμιν, δικαιοσύνην, προσόντα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχει κανὲν ἄλλο Βιβλίον τοῦ Κόσμου. Τὸ κῦρος καὶ ἡ δύναμις αὐτῆς δὲν θολώνεται, μὲ ὑποψίαν, οὔτε βεβηλώνεται, μὲ ἀμφιβολίαν».

Ὁ τελευταῖος Ἀπολογισμὸς τῆς Ἐταιρείας ἐμφαίνει :

1) Εἰσπράξεις. Ἐκ συνεισφορῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν δρ. 85.500.000.

Ἐκ πωλήσεων Ἀγίων Γραφῶν δραχμαὶ 65.000.000.

Τὸ ὅλον δρ. 150.500.000.

2) Δαπάναι. Διὰ χάριτην, ἐκτύπωσιν κλπ. δρ. 97.000.000.

Μισθοὶ Ὑπαλλήλων, Δωρεαὶ Βιβλίων 65.000.000.

Τὸ ὅλον δραχμ. 162.000.000.

Ἐπομένως προέκυψεν ἔλλειμμα, πλέον τῶν 11 ἐκ. Δραχμῶν. Ἡ Ἐταιρεία, διὰ τὸν Προϋπολογισμόν τοῦ 1927, ζητεῖ 450.000 λίρας διότι παρουσιάζονται νέαι ἀνάγκαι καὶ ἰθὺς τὰς ἔχρη, ἐπεὶδὴ ὑπάρχουν καθ' ὅλον τὸν Κόσμον πολλοὶ εὐποροὶ, καὶ μὴ, οἱ ὁποῖοι σκέπτονται, καὶ πιστεύουν, ὅπως ἡ Βασίλισσα Βικτωρία, καὶ ἐκ τοῦ περισεύματος ἢ ὑστερήματος θὰ συνεισφέρουν τὸ ποσὸν αὐτό.

Ἐν Ἑλλάδι ἡ Ἐταιρεία φαίνεται χρησιμοποιοῦσα 10 Βιβλιοπώλας. Κατὰ τὸ ἔτος 1926 ἐπώλησαν οὗτοι 54.377 ἀντίτυπα Ἀγίων Γραφῶν, ἀξίας περὶπου 225.000 δραχμῶν.

Εἶναι ἀξία πάσης κρατικῆς καὶ ιδιωτικῆς υποστηρίξεως ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἐταιρεία, ἡ ὁποία κυκλοφορεῖ, ὅπως ἀνιδιοτελῶς, καὶ μὲ σημαντικὴν ὕλικὴν ζημίαν, ὥς ἐκ τῆς ἐκπτώσεως τῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς μας, τὰ ἱερὰ βιβλία, τῶν ὁποίων τὴν θαυματουργὸν καὶ ζωογόνον ἐπίδρασιν, ἐπὶ τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ χωλαίνοντος χαρακτῆρος τοῦ Ἑλλήνος οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ.

Γ. Σ. ΝΑΞΑΚΗΣ

ΨΥΧΙΚΟΝ ΚΑΛΛΟΣ

*Ἡ ψυχὴ τοῦ μὴ μελετῶντος τὸ Εὐαγγέλιον
ὁμοιάζει γῆν χέρσον—Τοῦ Εὐαγγελίου
ἡ μελέτη φέρει πολλὴν
ὠφέλειαν καὶ ψυχικὸν
κάλλος.*

Ταῦτα δὲ ἐνθυμεῖσθε καὶ φυλάττετε μετὰ πάσης

ἀκριβείας, καὶ συνυφαίνετε τὰ χρηστὰ ἦθη μὲ τὴν ὀρθότητα τῶν δογμάτων, εἰς τὸ ὅποιον καὶ πρότερον σὰς παρεκίνησα καὶ τώρα παρακινῶ, καὶ δὲν θέλω παύσει παρακινῶν. Τὴν ἐνάρετον δὲ καὶ σύμφωνον πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον διαγωγὴν τίποτε δὲν ὤρελει καὶ προάγει τόσον, ὅσον ἡ τοῦ Εὐαγγελίου μελέτη. Διότι ὅπως ἡ χέρσος γῆ, ποῦ ἀπὸ κανένα δὲν ποτίζεται γέμει ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἡ δὲ καλλιεργημένη ἀπὸ χεῖρας γεωργικῆς, καρποφορεῖ μεγάλως, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ. Ἡ μὲν ψυχὴ ἡ ὁποία ποτίζεται ἀπὸ τὰ θεῖα λόγια, θάλλει καὶ ἀνθεῖ, καὶ πράττει ἔργα καλὰ· ἡ δὲ ψυχὴ ἡ ὁποία πάσχει ἀπὸ ξηρασίαν καὶ εἶνε παραμελημένη καὶ ἐστερημένη ἀπὸ τοῦ πότισμα τῶν θεῶν λόγων, ἐξημερώνεται καὶ δασύνεται καὶ γεννᾷ ἀκάνθας πολλὰς, — φυσικὰ τῆς ἁμαρτίας ἀποτέλεσμα. Ὁποῦ δὲ ἄκανθαί, ἐκεῖ δράκοντες καὶ ὄφεις, καὶ σκορπίοι καὶ πᾶσα ἡ δύναμις τοῦ διαβόλου. Καὶ ἂν δὲν πιστεύῃς ὅτι τοῦτο οὕτω; ἔχει, ἐλθε νὰ παραβάωμεν τοὺς μὴ μελετῶντας τὸ Εὐαγγέλιον μὲ ἐκείνους οἱ ὅποιοι τὸ μελετῶσι καὶ θέλεις ἴδαι τότε πόση ἡ μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ.

Μὴ ἀποροῖσώμεν λοιπὸν κέρδος τόσον μεγάλον, ὅσον τὸ ἐκ τῆς μελέτης τοῦ Εὐαγγελίου, διότι αὐτὴ εἶνε πρόξενος ὅλων τῶν ἀγαθῶν. Ἐκ τῆς μελέτης τοῦ Εὐαγγελίου ἀναχωρῶν καὶ ὁ ἀνὴρ θέλει φανῇ εἰς τὴν γυναῖκα τιμιώτερος καὶ ἡ γυνὴ εἰς τὸν ἄνδρα ποθεινοτέρα. Διότι τὴν γυναῖκα δὲν καθιστᾷ ἐρασμίαν ἡ ὠραιότης τοῦ σώματος, ἀλλὰ τῆς ψυχῆς· ἡ ἀρετὴ. Ὅχι τὰ ψιμύθια καὶ αἱ βαφαὶ τῶν βλεφάρων καὶ τῶν χειλέων, οὐδὲ τὰ χρυσὰ κοσμήματα καὶ τὰ πολυτελῆ ἐνδύματα καθιστῶσι τὴν γυναῖκα ἐρασμίαν, ἀλλ' ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ πραότης καὶ σταθερὰ θεοφοβία. Καὶ τὸ νοητὸν κάλλος δὲν εἶνε δυνατόν νὰ κατορθωθῇ παρὰ μόνον διὰ τῆς μελέτης τοῦ Εὐαγγελίου, ἥτις καθαρίζει τὴν ψυχὴν ἀπὸ πᾶσαν κηλίδα, καὶ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν ὠραιότητα τῆς ψυχῆς, ἃς προσπαθήσωμεν καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες νὰ ἀποκτήσωμεν. Διότι τὸ μὲν κάλλος τοῦ σώματος καὶ νόσος μαράννει, καὶ πολυκαιρία καταστρέφει, καὶ γῆρας σβύνει, καὶ ὁ θάνατος ἐπελθὼν ἀφανίζει ὁλόκληρον· τὸ δὲ τῆς ψυχῆς, οὔτε χρόνος, οὔτε νόσος, οὔτε γῆρας, οὔτε θάνατος, οὔτε ἄλλο οὐδὲν τῶν τοιούτων δύναται νὰ βλάψῃ, ἀλλὰ μένει διαπαντὸς ἀνθοῦν.

Ὅθεν ἀγαπητοί, διὰ νὰ γίνωμεν φίλοι τοῦ Θεοῦ, ἃς καλλιεργῶμεν τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς μὲ τὴν τοῦ Εὐαγγελίου μελέτην, μὲ τὴν προσευχήν, μὲ τὴν ἐλεημοσύνην καὶ μὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν.

(Χρυσοστόμου Λόγος 16'. εἰς τὸν Παρθενωτικὸν πρὸς Ἀνομοίους).

Δεῖγμα ὑγείας ψυχικῆς

Διότι καθὼς ἡ πεῖνα εἶνε σημεῖον σωματικῆς εὐ-

εΐας (ὑγείας), τοιοῦτοτρόπως ἡ ἀγάπη τῶν θεῶν λόγων (τῆς μελέτης τοῦ Εὐαγγελίου), δύναται νὰ θεωρεῖται ὑγείας ψυχικῆς τεκμήριον (δείγμα) μέγιστον.

Ὁ Χρυσοστόμ. Ὁμιλ. ιε'. εἰς Γένεσ. 6'. 20

ΠΑΡΑΙΝΗΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Πρωτ. 2006
Ἀριθ. Διεκπ. 3757

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ὀκτωβρίου 1927

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα.

Ἦπέπεσαν ἡδὴ πάντως εἰς τὴν παρατήρησιν καὶ ἀντίληψιν πάντων ὑμῶν καὶ θέμα γενικῆς ὁμιλίας εἰς πάντας τοὺς κοινωνικοὺς κύκλους καὶ εἰς πάσας τὰς κοινωνικὰς τάξεις κατέστη ἡ ἰδέα καὶ διὰ παντοίων μέσων καταπολέμησις πάσης θρησκευτικῆς ἰδεᾶς καὶ παντὸς σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἡθικὴν, πρὸς τὴν ἀλήθειαν, πρὸς τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸ αὐστηρὸν καθήκον. Πανταχοῦ παρατηρεῖ τις ἔντονον προσπάθειαν πρὸς συκοφαντίαν καὶ διασυρμὸν καὶ περιφρόνησιν παντὸς πράγματος, τὸ ὅποιον συνδέεται μὲ τὰς θρησκευτικὰς μᾶς παραδόσεις καὶ ἔντονον προσπάθειαν συγχρόνως πρὸς ἐκρίωσιν ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ τῆς βαθείας πεποιθήσεως μὲ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη καὶ ἀνετρίφη, ὅτι δηλ. τὰ πάντα διευθύνονται εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ μίαν ὑπερτάτην δύναμιν, ἡ ὁποία ἐδημιούργησε τὸ σύμπαν καὶ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν ἐπρόκεισε μὲ τὸν ὅσον θαυμαστὰς δυνάμεις καὶ τῇ ἐπέδωκεν ἕνα νόμον αὐστηρὸν ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος νὰ κινῆται, ἕνα νόμον ὁ ὁποῖος ἀσφαλίζει τὴν πραγματικὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰ πραγματικά του δίκαια, καὶ τέλος ἕνα νόμον, ὁ ὁποῖος καλῶς ἐννοούμενος καὶ καλῶς ἐφαρμοζόμενος, μόνος αὐτὸς δύναται νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ ἐπισχύσῃ τοὺς ἀγῶνας τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν ἔργων αὐτοῦ. Ὁ νόμος οὗτος εἶνε ὁ Ἀνώτατος ἡθικὸς Νόμος, ὁ ὁποῖος ἀπορρέει ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ὁ ὁποῖος ἀπ' ἐνὸς μὲν ἐξαγνίζει τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀποπλύνει ἀπὸ κάθε κακίαν καὶ πονηρίαν, καὶ ἀπ' ἐτέρου τὸν μανθάνει νὰ μὴ φοβῇται τίποτε εἰς τὸν κόσμον καὶ νὰ μὴ ποτῇται ἀπὸ κανέν ἀτύχημα καὶ μόνον νὰ ἔχῃ πεποιθῇσιν ἀκλόνητον εἰς τὸν τελικὸν θρίαμβον τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου.

Ἀλλ' εἰς τοὺς καιροὺς εἰς τοὺς ὁποίους ζῶμεν, ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἀνέκαθεν ἠμποδίζοντο ἀπὸ τὸν θρησκευτικὸν καὶ ἡθικὸν νόμον νὰ διαπράττωσι πᾶσαν αὐθαιρεσίαν καὶ νὰ ὑπακούωσι μόνον εἰς τὰς δρᾶσεις τοῦ ἐγωῦ αὐτῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, καὶ οἱ ὅποιοι ἕνεκα τούτου καταπολεμοῦσι λυσσώδως πᾶσαν θρησκευτικὴν ἰδέαν, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἐσχάτως ἕνεκα τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς ἀδιαφορίας ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐπρεπε νὰ τοὺς περιορίσωσιν, ἀπεθρασύνθησαν καὶ ἐπληθύνθησαν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ ἀποτελῶσι σήμερον μέγιστον κίνδυνον διὰ τὴν Κοινωνίαν καὶ αὐτὸ τὸ Κράτος. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐμφανίζονται μὲ διάφορα προσχήματα καὶ ἄλλοτε μὲν ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν δικαίων τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ, ἄλλοτε δὲ ἐν ὀνόματι τάχα

της καταλληλοτέρας εκπαιδεύσεως και διαπαιδαγωγήσεως των νέων, άλλοτε δε ως απελευθερωται πιεζομένων κατ' αυτούς, ατόμων και συμφερόντων, άλλοτε δε υπό τὸ πρόσχημα ἤθεν εὐσεβείας, πράγματι δὲ ἐπιδιώκοντες ἴδια συμφέροντα, χάριν τῶν ἰδίων αὐτῶν σκοπῶν, μεταχειρίζονται ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέσα τὰ ὁποῖα νομίζουσιν, ὅτι εἰμποροῦσι νὰ ἐξυπατήσωσι τὸν λαὸν και ἰδικιτέρως τὴν ἀκακὸν ἀκόμη και εὐπλαστον νεολαίαν. Πανταχοῦ εὐρίσκατε ἀπειρα δημοσιεύματα, τὰ ὁποῖα μὲ δολίαν και σατανικὴν τέχνην προσπαθοῦσι νὰ ἀποσπᾶσιν ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ και νὰ ἐμποτίσωσιν αὐτὸν μὲ ἰδέας και φρονήματα ἀνατρεπτικὰ τῶν πάντων και ἐνθαρρύνοντα τοὺς ἀναγνώστας αὐτῶν εἰς πᾶσαν ἐκκλησίαν και ἀνθητικότητα.

Διαλέξεις και παραστάσεις παντὸς εἶδους ἀκόμη ἐν ὀνόματι τῶν νέων ἰδεῶν εἶνε ἐπίσης, ὅπλα συνήθη εἰς τὰς χεῖρας τῶν τοιούτων πολεμίων Ὁρησκείας και Κοινωνίας. Ἀνθρώποι κεκλημένοι ἐκ τῆς θέσεως και τοῦ ὅρκου αὐτῶν, ὅπως διαπαιδαγῶσι τὸν λαὸν και καὶ τοὺς νέους ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Ὁρησκειτικῶν και ἠθικῶν ἀρχῶν και τοῦ ἀγογγύστου και προθύμου σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους, δίδουσι πρῶτοι τὸ παράδειγμα, διὰ τῆς ἀθετήσεως τοῦ ὅρκου τῶν, εἰς τὴν παραδίδασιν τῶν στοιχειῶδων ἠθικῶν νόμων, διδάσκοντες προφορικῶς και γραπτῶς μετ' ἀπαρμιλλοῦ τέχνης ἰδέας και θεωρίας ἀντιθέτους πρὸς πᾶσαν ἠθικὴν και Ὁρησκειτικὴν ἰδέαν και πρὸς αὐτὸ τὸ καταφανὲς φρόνημα τῆς ὀγκώδους πλειοψηφίας τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὀγκουμένη δυσφορία και ἐξέγερσις πάσης τάξεως τῆς κοινωνίας κατὰ τῶν ἀσεδῶν τοῦτων ἐνεργειῶν διαφόρων παραγόντων δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαφύγῃ τὴν παρατήρησιν και τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις κυριώτατον προορισμὸν ἔχει τὴν ἠθικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ λαοῦ διὰ τῶν θείων και ἀθανάτων ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἡ Ἐκκλησία παρακολουθεῖται ἀπὸ μακροῦ χρόνου μετὰ προσοχῆς τὴν τοιαύτην ἐπικίνδυνον κίνησιν τῶν ρευμάτων τοῦτων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ, δὲν παρέλειψε πολλάκις νὰ τονίσῃ τὰ τελούμενα ὅπου δεῖ, και ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμοδίων, παρέχουσα συγχρόνως διαφόρους ὁδηγίας εἰς τὰ ὅργανα αὐτῆς πρὸς ἀμυναν κατὰ τῶν τοιούτων καταστρεπτικῶν ἀνέμων τῆς ἀθείας και τῆς ἀνατροπῆς παντὸς ὀγιστοῦ κοινωνικοῦ θεσμοῦ.

Ἀλλ' ἤδη ἡ Ἐκκλησία πρώτη αὐτὴ αἰσθανομένη τοὺς ἀπειλοῦντας τὴν χριστιανικὴν ἡμῶν κοινωνίαν κινδύνους και κρίνουσα, ὅτι οἱ κίνδυνοι οὗτοι θὰ ἀποτραπῶσι τελεσφόρως μόνον διὰ τῆς ἐξεγέρσεως τῆς προσδεδωμένης και ὑδριζομένης συνειδήσεως αὐτοῦ τοῦτου τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ και φρονόσας πεποιθότως, ὅτι μόνῃ ἀκατάδελτος δύναμις εἶνε πρὸς τοῦτο τὸ φρόνημα και ἡ θέλησις τοῦ κινδυνεύοντος ὡς ἀτομον, ὡς οἰκογένεια, ὡς κοινωνία και ὡς Κράτος Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀπευθύνεται πρὸς Σὲ τὸν εὐσεβόφρον ἑλληνικὸν λαόν, τὸν λαὸν τῶν ἐθνικῶν και Ὁρησκειτικῶν παραδόσεων, τὸν λαὸν ὅστις ἀγωνιζόμενος πάντοτε και ἐπὶ αἰῶνας ὑπὸ τὸ ἀστραπηδόλον ἀδαμάντινον ἐμβλημα τῆς ἀμύνης ὑπὲρ Πίστεως και Πατρίδος, διέσωσεν ἀκαταίαν και ἰσχυρὰν μέχρι σήμερον τὴν Ὁρησκειτικὴν και ἐθνικὴν αὐτοῦ ὑπόστασιν, πρὸς τὸν λαὸν ἐκεῖνον, ὅστις γνω-

ρίζει, ἐξεγειρόμενος ἐν τῇ κρίσιμῃ στιγμῇ πάντοτε, νὰ συντρίβῃ τὰς ἀνελευθέρους ἀλύσεις αἰτινας τῇ ἐπιβάλλονται, εἴτε διὰ τῆς βίας, εἴτε ὑπὸ τὸ δολίον πρόσχημα τῆς ὑπερασπίσεως ἤθεν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ.

Πρὸς Σὲ λοιπὸν τὸν οὕτως ὑψηλόφρον ἑλληνικὸν λαὸν ἀπευθύνεται ὡς Μήτηρ φιλόστοργος ἡ Ἐκκλησία, ἀφ' ἐνὸς μὲν νοθετοῦσα και ἐνισχύουσα Σὲ εἰς τὸν και αὐτὸς ἀναφαινόμενον εἰρηνικὸν ἀγῶνα ὑπὲρ Πίστεως και Πατρίδος, και ἀφ' ἑτέρου καλοῦσα Σὲ, ὅπως ὁμάδες και άτομα και οἰκογένεια και Κοινότητες και Σωματεία και μὲ μίαν λέξιν πᾶσα τάξις κοινωνικὴ ἐγεγρήτε ὡς εἰς ἄνθρωπος ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ και συμνοίᾳ ἀποδυόμενοι εἰς τὸν μέγιστον και εὐγενὴ ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῆς Ὁρησκείας, τῆς ἠθικῆς και κοινωνικῆς ὁμῶν ὑποστάσεως, τοῦ Ἐθνους και τῆς Πατρίδος.

Ἐγεγρήτε. Ἰδετε, κατανοήσατε, ὅτι τὰ τέκνα ὁμῶν ἀντὶ νὰ τρέφονται μὲ τὸ σωτήριο μάννα τῆς Ὁρησκειτικῆς και ἠθικῆς παιδαγωγήσεως, ἡ ὁποία σφυρηλατεῖ τοὺς τιμίους και ἀδαμαντίνους χαρακτήρας, ποτίζονται ἀντιθέτως, και ἀντιλαμβάνεσθε και Σεῖς πόθεν, ἀθεῖαν και ἀσεδειαν, περιφρόνησιν πρὸς πάντα ἠθικὸν νόμον και φραγμὸν, ἀστοργίαν πρὸς τὴν ἀνατρέφουσαν αὐτὰ οἰκογένειαν, ἀνευλάβειαν πρὸς πᾶν νόμιμον καθιστῶς και δολίαν προαίρεσιν, πρὸς πᾶν κακόν, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἐξυπηρετεῖ τὸ κακῶς ἐννοούμενον ὀλικόν, εὐτελές, και ἀνῆθικον πολκάκις συμφέρον και μόνον.

Ἰδετε και κατανοήσατε, ὅτι διὰ τῶν κηρυσσόμενων φθοροποιῶν ἰδεῶν καθ' ἑκάστην ἐλαττοῦνται οἱ εὐσεβεῖς και τίμοι χαρακτήρες. Ἰδετε και κατανοήσατε, ὅτι τὸ θράσος και ἡ καταπάτησις παντὸς ἠθικοῦ νόμου εἶνε σήμερον τὰ μέσα και τὰ ὅπλα ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα καταφεύγουσιν οἱ ὑπὸ τῶν τοιούτων δηλητηρίων ποτιζόμενα πρὸς ἀνάδειξιν ἐαυτῶν.

Ἰδετε και κατανοήσατε, ὅτι ἐν ὀνόματι ἤθεν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου και τῆς ἀποτινάξεως παντὸς Ὁρησκειτικοῦ και ἠθικοῦ ζυγοῦ ἐπιδουλεύεται και ἀπειλεῖται ἡ πραγματικὴ ὁμῶν ἐλευθερία.

Ἰδετε και κατανοήσατε, ὅτι ἐν ὀνόματι ἤθεν τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως ἀπειλεῖται ἡ ὑπὸ τῶν καρδιῶν ὁμῶν ἐξαφάνισις πάσης συνειδήσεως.

Κατανοήσατε δὲ πρὸς παντὸς τοῦτο, ὅτι ἀνευ φόβου Θεοῦ, Κριτοῦ και Ἀνταποδότου, οὐδεὶς ἀπολύτως ἐσωτερικῶς ἠθικὸς νόμος δύναται νὰ σταθῇ. Ἀφαιρέσατε και ἀπὸ τὸν μᾶλλον μεμρφομένον και πολιτισμένον ἄνθρωπον, ἀλλὰ ἐστερημένον Ὁρησκειτικῆς συνειδήσεως, τὸν φόβον τῆς τιμωρίας τοῦ πολιτικοῦ νόμου και θὰ ἴδετε αὐτὸν ἀμέσως αὐθαίρετον και οὐδὲν ἀπολύτως δικαίον ἢ ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου εὐλαδοῦμενον. Τὰ παραδείγματα τοῦ γεγονότος τοῦτου εἶνε ἀναρίθμητα ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ και ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἱστορίᾳ και δὴ και σύγχρονα και πρόσφατα.

Ὁ πολιτικὸς νόμος ὅσον δὴποτε τέλειος και ἂν εἶνε, εἶνε ἀνεπαρκής, ὡς ἀνθρώπινον κατασκευασμα, διὰ νὰ ρυθμίσῃ τὸν ἠθικὸν κανόνα, ὅστις ὀφείλει νὰ εἶνε δὲ σωτήριος χαλινὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ ταῦτα μόνον ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ εἶνε ἐκείνος, ὅστις ἀναχατίζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ παντὸς κακοῦ και ἐμπνέει εἰς αὐτὸν τὸ ἀκατάδελτον θάρ-

ρος εἰς ὑπεράσπισιν τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου καὶ ἀπαρέγκλιτον ὄψιν καὶ ἀφοδὸν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος.

Ἀπομακρύναντε λοιπὸν ἀπ' ὁμῶν τοὺς καινοτόμους ἐκείνους καὶ δὴ τοὺς ἐν τῇ Ἐκπαιδεύσει, οἱ ὅποιοι μετὰ περισσοῦς δολιότητος, διακηρύττουσι διὰ προκηρύξεων καὶ δημοσιευμάτων, ὅτι ἡ θρησκευτικὴ διαπαιδαγώγησις εἶνε ζήτημα δῆθεν ἐλευθέρως συνειδήσεως καὶ διδάσκον αὐτοὺς Σὺ, ὁ νοήμων καὶ εὐσεβὴς ἑλληνικὸς λαός, ὅτι ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ δὲν ἀναπτύσσεται εἰς τὴν συνειδήσιν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, εἰμὴ μόνον διὰ πειθοῦς διδασκαλίας, καὶ διὰ κοινωνικῶν παραδειγμάτων.

Πλανῶνται καὶ Σὲ πλανῶσιν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι θέλουσι καὶ ἐπιζητοῦσι τὴν κατάργησιν τῆς θρησκευτικῆς καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ τῆς ἠθικῆς τῶν νέων ἀγωγῆς.

Δίδασκον Σὺ, ὁ ἑλληνικὸς λαός, αὐτοὺς ὅτι θρησκεία οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ κυριώτατα ἠθικὴ ἀναγέννησις τοῦ ἀνθρώπου, βασίζομένη ἐπὶ τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ καὶ ὠρσιμένον ἀληθῶν δογμάτων.

Δίδασκον αὐτοὺς, ὅτι ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία δὲν εἶνε ἄλλο, εἰμὴ ἡ ἐντολὴ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον καὶ ὅτι ἡ ἀγάπη αὕτη δὲν κλλιεργεῖται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, εἰμὴ ὅταν γνωρίζῃ καὶ πιστεύῃ, ὅτι εἶνε τοῦτο ἐπιταγὴ θεία.

Ἐγερθεῖτε λοιπὸν καὶ ζητήσατε ὡς κυρίαρχος καὶ ἐλεύθερος λαός παρὰ τῶν ἀρμοδίων τὴν διὰ παντὸς νομίμου μέσου καταπολέμησιν τῶν ἐχθρῶν τῆς θρησκείας καὶ τῆς κοινωνίας.

Εἴπατε εἰς αὐτοὺς, ὅτι δὲν ζητοῦμεν τὸν περιορισμὸν τῆς ἐλευθέρως σκέψεως καὶ φρονήματος καὶ τῆς ἐλευθέρως συνειδήσεως ἐκάστου. Δύναται ἕκαστος νὰ πιστεύῃ, ὅτι θέλει, διότι οὐδεὶς ἐπιτρέπεται διὰ τῆς βίας νὰ ἀποδέχῃται ἀρχὰς καὶ φρονήματα καὶ πεποιθήσεις. Ἀλλὰ καὶ εἰς οὐδέν ἐπιτρέπεται νὰ κηρύττῃ δολίως τὸν πόλεμον κατὰ πάσης θρησκευτικῆς, ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς ιδέας ἀπεριορίστας καὶ ἀτιμωρητέας, καὶ μάλιστα, ὅταν ἀντίθετα καθήκοντα ἐπιδίδωται αὐτοῖς ἐκ τῆς θέσεώς των.

Ἀξιώσον ἀπὸ τοὺς ἐν τῇ Πολιτείᾳ, ἀντιπροσώπους Σου, ὅπως εὐλαβοῦμενοι τὴν ἀναμνησθήτητον εὐσέβειαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ αὐτὸν τὸν Συνταγματικὸν Χάρτην τῆς χώρας, τὸν ἐπιτάσσοντα τὴν προστασίαν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν θρησκείας καὶ ὑποτασσόμενοι εἰς τὴν κυρίαρχον θέλησιν τοῦ λαοῦ, ἐνεργῶς καὶ δραστηρίως συντελέσωσιν, ὡς εὐσεβεῖ καὶ οὗτοι τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν διὰ τῆς ἰσχύος τοῦ Κράτους ἐκκαθάρισιν τῆς Κοινωνίας ἡμῶν ἀπὸ παντὸς ἀντιθρησκευτικοῦ καὶ ἀνθηϊκοῦ μολύσματος.

ὑποστήριξον Σὺ ὁ εὐσεβὴς ἑλληνικὸς λαός, σύσσωμος καὶ πάνοπλος ἐν τῇ βουλήσει σου διὰ παντὸς εἰρηνικοῦ μέσου τὴν εὐεργετικὴν δρᾶσίν τῆς Ἀγίας ἡμῶν θρησκείας εἰς τὴν ἠθικὴν ἀναγέννησιν τοῦ λαοῦ καὶ ἰδιαίτατα τῆς νεολαίας.

Ζήτησον, ὅπως ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ αὕτη διαπαιδαγώγησις τῶν τέκνων Σου ἐνεργῇ καὶ προάγῃται παρὰ τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων συμφώνως πρὸς τὰς ἱερὰς ἡμῶν Παραδόσεις καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὴ ἀμελήῃς τὸ ὅψιν καὶ καθήκον σου, ὅπως νοθεύῃς καὶ ἀνατρέφῃς τὰ τέκνα Σου ἐν Κυρίῳ ἐμποτιζὼν αὐτὰ τὸν φόβον τοῦ

Θεοῦ καὶ παρακολουθῇς μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐξέλιξιν τῶν ἰδεῶν αὐτῶν καὶ φρονημάτων.

Ἔχε ὅπ' ὄψει Σου, ὅτι ἡ διάνοια τοῦ νέου δὲν ἐφθασεν ἀκόμη εἰς τὴν πλήρη ὠριμότητα καὶ ὅτι ἔχει ἀνάγκην τῆς ἀγρύπνου προσοχῆς καὶ ἐπιστασίας διδγῶν καὶ παιδαγωγῶν.

Μὴ λησμονεῖ, ὅτι ὁ ἀριστος παιδαγωγός καὶ ρυθμιστὴς τῆς πορείας τοῦ ἀναπτυσσομένου νέου εἰς τὰ πρῶτα αὐτοῦ δῆματα εἶνε αὕτη αὕτη ἡ οἰκογένεια καὶ κατ' ἀκολουθίαν οἱ γονεῖς καὶ οἱ κηδεμόνες τῶν νέων.

Μὴ ἀμελήῃς ἀπὸ τῆς μικρᾶς καὶ ἀπαλῆς ἡλικίας νὰ ποδηγετῇς τὰ τέκνα Σου εἰς τὴν εὐσέβειαν, περιβάλλων οὕτω αὐτὰ δι' ἰσχυρῶν ὅπλων ἀμύνης κατὰ πάσης ἐν τῷ προϋκνῇ χρόνῳ ἀντιθέτου προσβολῆς.

Κήρυξον ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐν ὀνόματι τῶν αἰωνίων ἰδεωδῶν καὶ παραδόσεων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀδελφὸς καὶ ἀφάδελος τὸν διὰ παντὸς θεμιτοῦ μέσου εἰρηνικὸν πόλεμον κατὰ τῆς ἀπειλούσης τὸ ἔθνος ἡμῶν ἀθείας καὶ ἠθικῆς κοινωνικῆς ἀνατροπῆς καὶ μὴ ἐγκαταλείψῃς τὴν θέσιν σου ἐν τῷ ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνι τούτῳ πρὶν ἢ ἐξέλθῃς ἐξ αὐτοῦ νικηφόρος καὶ τροπαιοδχος, συντρίβων τὰς ἐνέδρας τῶν ἐπιδουλεύοντων τὴν θρησκευτικὴν, ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν Σου ὑπόστασιν.

Ἡ νίκη εἶνε ὑπὲρ Σου, διότι οὐδέποτε μέχρι τέλους κατεπατήθη ἡ ἀλήθεια καὶ διότι ὑπὲρ πᾶσαν δύναμιν ἰσχυροτέρα πρᾶς καὶ ἀκατανίκητος εἶνε ἡ θέλησις ἡ ἰδικὴ Σου, ἡ θέλησις τοῦ λαοῦ.

Εἰς τὸ μέγα τοῦτο καὶ ἐξόχως ἀναπλαστικὸν ἀπὸ ἀπόψεως θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς ἔργον Σου ἡ καθ' ἡμᾶς Ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία θὰ συμπαρίσταται καὶ θὰ συμπολεμῇ μαζὺ Σου παντὶ μὲν τρόπῳ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν πρὸς τὸν Παντοδύναμον ἡμῶν Θεὸν καὶ Σωτῆρα τοῦ Κόσμου ἀδιαλείπτων Αὐτοῦς εὐχῶν.

Τὸ δὲ ἀπειρον ἔλεος τοῦ Κυρίου καὶ ἡ ἐξ ὕψους εὐλογία, βοήθεια καὶ κραταίωσις τῶν μόχθων καὶ ἀγῶνων Σου ἔστω πάντοτε μετὰ Σοῦ Ἀμήν.

† Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσοστόμος Πρόεδρος
† Ὁ Πατρὶς Ἀντώνιος
† Ὁ Σύρον Ἀθανάσιος
† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Λακεδαιμόνος Γερμανός
† Ὁ Δημητριάδος Γερμανός
† Ὁ Θύρας Ἀγαθάγγελος
† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδουανίας Ἀμβρόσιος

Ὁ Ἀ. Γραμματεὺς
Λογικ. Γερμανός Ρομπάνης
Ἐκ τῆς «Ἐκκλησίας»

ΑΔΥΝΑΤΕΙ ΤΙΣ ΝΑ ΜΗ ΑΠΟΓΟΝΤΕΥΘΗ

Εἰς προηγούμενον φύλλον τῆς «Νέας [Ζωῆς]» ἐγένετο λόγος περὶ ἐπιβαλλομένης καὶ ἐπιτακτικῆς πλέον ἀνάγκης ὅπως συντομευθῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον ἡ ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ καταστῇ οὕτως εὐχάριστος καὶ ὠφέλιμος δοχρόνος τοῦ ἐκκλησιασμοῦ τῶν πιστῶν, οἵτινες σήμερον καὶ δι' ἄλλους λόγους, ἰδίᾳ ὁμως διότι ἡ διάρκεια τοῦ Ὁρθρου

καὶ τῆς λειτουργίας φθάνει εἰς τὸ τρίωρον, ποῦ ἀληθῶς ἐξαντλῇ καὶ κουράζῃ σῶμα καὶ πνεῦμα, ἔπαυσαν κατὰ πλειοψηφίαν νὰ φοιτοῦν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ὁ φόρτος τῶν ἀναγινωσκομένων καὶ ψαλλομένων, ὁ ἄλλοτε ἀνεκτὸς ἴσως, τρέπει εἰς φυγὴν τὸν σημερινὸν ἄνθρωπον. Ἀπορεῖ κανεὶς πόσον εὐκόλως ἐλησμονήθη καὶ περιεφρονήθη ῥητὴ καὶ κατηγορηματικὴ ἀπαγόρευσις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ μὴ βαττολογῶμεν εἰς τὰς ἀπὸ κοινοῦ ἢ κατ' ἰδίαν προσευχὰς μας. Ἄν ὁ σκοπὸς τῆς ἀπὸ κοινοῦ προσευχῆς εἴνε νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν, τότε πῶς τολμῶμεν νὰ τὴν κάμνωμεν ὥστε Οὐτος νὰ μὴ τὴν ἀκούῃ ὡς γιννομένην παρὰ τὸ θέλημά του; Εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ χριστιανισμοῦ πλὴν τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς ἐρμηνείας τῆς Γραφῆς καὶ αὐτοσχεδίου προσευχῆς οὐδὲν ἄλλο μετεχειρίζοντο οἱ πιστοὶ εἰς τὰς ἀπὸ κοινοῦ προσευχὰς των, τηροῦντες τὴν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς θρησκείας των παραγγελίαν. Οὔτε Ὁκτώηχον εἶχον, οὔτε Παρακλητικὴν οὔτε Μηναῖα, Τριώδια, Τυπικά κλπ. ἅτινα πάντα ἐδημιούργησεν ὁ τὴν βαττολογίαν ὡς προσὸν κεκτημένος μοναχισμός. Ἀμιλλῇ μεταξὺ ὕμνων καὶ προσευχηκογράφων μοναχῶν, παρήγαγεν ὁλόκληρον βιβλιοθήκην ὕμνων δι' ὧν ὑπεφερωτῶθη ἡ δημοσία προσευχή.

Ἐγκαταλειφθεὶς ὁ κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους βραχυχρόνιος καὶ ἀπέρειτος τρόπος τῆς δημοσίας λατρείας καθ' ὃν οἱ χριστιανοὶ πρὸ παντὸς ἐπεθύμουν νὰ ἐννοήσουν τὴν θρησκείαν των βαθυτέρον διὰ τῆς ἐρευνῆς τῆς Γραφῆς, ἀντεκατεστάθη διὰ τῶν ἀπεράντων εἰς μῆκος ὕμνων καὶ εὐχῶν, εἰς οὓς καὶ εἰς ἃς, δὲν ἐδόθη ἐπὶ πλέον, ἡ δέουσα προσοχὴ κατὰ πόσον ἔχουν συνταχθῇ, κατὰ τὸ γνήσιον καὶ ὑγιὲς πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ. Λέγομεν δὲ τοῦτο διότι δυστυχῶς ὑπάρχουν καὶ ὕμνοι καὶ εὐχαί, αἵτινες θίγουν καὶ δὲν ἐκφράζουν τὸ γνήσιον καὶ ὑγιὲς χριστιανικὸν πνεῦμα. Τό τε Μικρὸν καὶ Μέγα ἐν χρήσει, ἐπίσημον Εὐχολόγιον, μαρτυροῦσι τοῦτο. Αἱ πρὸς τὴν λεχὼ εὐχαὶ κατὰ τὴν πρώτην καὶ τεσσαρακοστὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ παιδιοῦ ἀναγινωσκόμεναι, αἱ πρὸς τοὺς νεκροὺς συγχωρητικαὶ ἐν τέλει τῆς νεκροσίμου ἀκολουθίας, ἡ πρὸς μέλλοντας μεταλαβεῖν, οἱ πρὸ τοῦ βαπτίσματος ἐξορκισμοί, ποῦ παριστῶσι τὸ ἄθῳον ἀρτιγέννητον γέμον δαιμόνων!! ἔπρεπεν ἐν μέσῳ εἰκοστῷ αἰῶνι τοῦλάχιστον, νὰ μὴ ὑπῆρχον καὶ νὰ μὴ ἐπληττον τόσον βλαβερῶς τὰ ὦτα τῶν μορφωμένων χριστιανῶν. Ὡς ἐὰν μὴ ἦρκει ὁμῶς τοῦτο, ἰδοὺ, βλέπει τὸ φῶς νέαι ἐκδοαὶ Εὐχολογίου (Ἀθῆναι 1927) ἡτις μετέβαλε τὸ πρόφην Εὐχολόγιον εἰς ἀληθὴ συλλογὴν ἐπιδῶν, ἵνα ὁ Ἕλλην ἱερεὺς τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος!! ἐφοδιασθῇ διὰ τῶν μέσων καὶ ὁπλῶν, δι' ὧν εἰς τὸ ἐξῆς, θὰ ἐκδιώκῃ πᾶσαν ἀσθένειαν ἀπὸ ἀνθρώπους, ζῶα, φῦτά, δένδρα καὶ σκώληκας (μεταξοσκώληκας) θὰ κάμῃ τὰς ἐλαίας τὰς μὴ καρποφο-

ρούσας νὰ καρποφοροῦν! θὰ κάμῃ τὰ δίκτυα νὰ γεμίζουν ἀπὸ ψάρια! θὰ συγχωρῇ πᾶσαν ἀρὰν καὶ ὄρκον, τοὺς ἐν ἐπιτιμίῳις ὄντας καὶ ἑαυτοὺς δεσμοῦντας! θὰ λύῃ τοὺς ἀλόγως ὑπὸ τινων ἀφορισμένων, θὰ συγχωρῇ πᾶσαν ἀρὰν καὶ ἀφορισμὸν εἰς τεθνεῶτα, θὰ ἀφορίξῃ καὶ ἔπειτα θὰ λύῃ ἂν θέλῃ τὸν ἀφορισμὸν κλπ.!! Καὶ ἡ βίβλος ἡ περιέχουσα τ' ἀνωτέρω, ἀφιεροῦται!! τῷ ἑφημεριακῷ καὶ μοναχικῷ κλήρῳ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐν σωτηρίῳ ἔτει 1927.

Γράφοντες τ' ἀνωτέρω θλιβόμεθα μεγάλως διότι ἐνῷ περιεμένομεν ὅτι θὰ ξημέρωνε μία ἡμέρα νὰ γίνῃ μία ἐπισταμένη ἐκκαθάρισις καὶ διαλογὴ τῆς πληθώρας τῶν ὕμνων, εὐχῶν, κανόνων κτλ. βλέπομεν νὰ κάμνωμεν βῆμα ὀπισθεν, ἥτοι νὰ πλουτίζωμεν τὴν εὐχολογίαν μας δι' ἐπιδῶν ὡς αἱ ἀναφεροῦνται.

Ὅταν ἀντὶ νὰ καταβάλληται πᾶσα προσπάθεια ὅπως ἡ Ἐκκλησία ἀποκτήσῃ ἱερεῖς «ἀντεχομένους τοῦ κατὰ τὴν διδασκίαν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατοὶ ὡς καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν», καταβάλλεται τοιαύτη ὅπως ἡ ἀμάθεια αὐτῶν ἔχη ὡς βοήθημα τὰς ἐπιδῶς, ἀδυνατεῖ τις νὰ μὴ ἀπογοητευθῇ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε σπαρμένη μὲ κινδύνους. Ἡ ἀγνότης χάνεται μέσα εἰς τὴν μαλθακότητα, ἡ ταπεινοφροσύνη μέσα εἰς τὴν πλοῦτη, καὶ ἡ φιλοπρωπία λησιμονεῖται μέσα εἰς τὴν εὐμάρειαν.

Καθὼς εἶνε δύσκολον δι' ἐν δένδρον, φυτευμένον πλησίον τοῦ μεγάλου δρόμου, νὰ διατηρήσῃ τοὺς καρποὺς του, τοιοῦτοτρόπως εἶνε δύσκολον καὶ δι' ἐκεῖνον ποῦ διασκεδάζει καθημερινῶς μὲ τὰς τέρψεις τοῦ κόσμου νὰ διατηρήσῃ τὰς ἀρετὰς του. Ἄρα εἶνε τυφλοὶ ἐκεῖνοι ποῦ τρέχουν ὀπίσω ἀπὸ τὸ σαγηνευτικὸν δέλεαρ τοῦ κόσμου.

Ἐὰν εἴσαι, ὦ ἄνθρωπε, ἐξ ἐκεῖνων ποῦ θέλεις μίαν ὑψηλὴν θέσιν διὰ νὰ κάμῃς τὸ καλὸν εἶσαι ἀξίπαινος.

Ἀλλὰ πόσον ὀλίγοι ἐκτελοῦσι τὰς προθέσεις αὐτῶν, ὅταν ἀπολαύσωσιν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπεθύμησαν!

Εἶνε παρατηρημένον ὅτι πᾶσα μεγάλη ἐξουσία εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔθραυστος. Τὶ λυπηρότερον ἀπὸ τοῦ νὰ εἴσαι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῆς ἀρχῆς ὅταν εἴσαι εἰς τὴν τελευταίαν τῆς ἀρετῆς;

Οἱ ἀρχηγοὶ εἶνε τοσάκις ἀξιοὶ θανάτου, ὅσάκις δίδουν τὸ κακὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς.

Εἰς πόσους κινδύνους ἐκτίθεται ἡν θέλῃς νὰ ἀποκτήσῃς τὴν σοφίαν τοῦ αἰῶνος! Ἡ ἐπιτολαία καὶ κούφη σοφία φονεύει τὴν καλὴν συνείδησιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ καρδιά του ζηραίνεται καὶ τέρεται μόνον εἰς φιλονεικίας.

Ἐὰν ἐπιθυμῇς τὰς πομπὰς καὶ τὰ μεγαλεῖα, ἐὰν ἀγαπᾷς τὰς ἀπολούσεις τῆς σαρκός, σκέψου πόσον

δλα ταῦτα εἶνε φθαρτὰ καὶ μάταια· δὲν εἶνε παρὰ ὄνειρον.

Τὶ ἀπέφερον ἡ ὑπερφάνεια τῆς ζωῆς εἰς τόσους ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἐνεπιστεύοντο εἰς τὴν δυνάμιν των καὶ ἐκαυχῶντο διὰ τὰ πλούτη των ;

Καθὼς μία σκιά φαίνεται καὶ ἐξαφανίζεται, καθὼς ἐν πλοῖον διασχίζει τὴν θάλασσαν χωρὶς νὰ ἡμπορῇ κανεὶς νὰ δεῖξῃ καιόπιν τὸν δρόμον ποῦ ἤκολούθησε, τοιοῦτοτρόπως παρέρχονται ὅλα.

Ποῦ εἶνε σήμερον οἱ ἡγεμόνες καὶ κατακτηταί, οἱ ὅποιοι ἐξαπείλυνον ποτε ἐπὶ τόσων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ τόσων ἀπεράντων χωρῶν, οἱ ὅποιοι κατεῖχον τόσα ἀμύθητα πλούτη καὶ ἔκτισαν πόλεις καὶ ἀνάκτορα ;

Ποῦ εἶνε οἱ σοφοὶ καὶ λόγιοι οἱ ὅποιοι περιέγραψαν καὶ κατεμέτρησαν τὸν κόσμον ;

Ποῦ εἶνε ὁ ὠραῖος Ἀβεσαλώμ, ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ ρωμαῖος Σαμψών, ὁ πανίσχυρος Καῖσαρ ; Τὶ ἀπέγιναν τόσοι ἐνδοξοὶ Βασιλεῖς ;

Ποῦ εἶνε αἱ χαρὰ καὶ αἱ ἀπολαύσεις των, ποῦ ἡ ματαιότης καὶ ἡ ἀλαζονεία των ; Ποῦ ἡ εὐγένεια τῆς καταγωγῆς των καὶ ἡ ὠραιότης τῶν πλαστικῶν των ;

Ἀλλοίμονον ! Τὸ πᾶν παρήλθε, τὸ πᾶν ἐλησημονήθη, τὸ πᾶν ἐξεσηδενίσθη. Δὲν μένει τίποτε ἐξ ὅλων αὐτῶν, οὔτε ἡ κόνις των ἀκόμη, τὴν ὁποίαν δὲν ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ ξεχωρήσῃ ἀπὸ τὰς ἄλλας κόνεις, ἀφ' ἧς σιγμῆς τὰ σώματά των κατατεθέντα εἰς τὴν γῆν ἐσάπησαν καὶ κατεφαγώθησαν ἀπὸ τοὺς σκώληκας.

Μόνον αἱ ψυχαὶ των ἀπολαμβάνουσι τὴν χαρὰν ἢ τὴν λύπην τῶν ὁρίων ἐγένοντο ἄξιοι.

Ἐκ τοῦ περιόδητον ἔργον
«**Η ΜΙΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ἸΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ**»
ὁπὸ Josebh. Faber

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Η ΥΠΟΒΟΛΗ ΩΣ ΜΕΣΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ

ὁπὸ Ν. Ι. ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΥ
καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου

Β' ΑΥΘΥΠΟΒΟΛΗ

Ἐπίδρασις, ὅσα ἡ προμνημονευθεῖσα, εἶνε δυνατόν νὰ ἀσκήται ἀσυνειδήτως καὶ ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ τὴν ὑποβολὴν ὑφισταμένου ἀτόμου. Ἄλλοις λέξεσιν, εἶνε δυνατόν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον νὰ τυγχάνῃ καὶ ὑποβάλλον καὶ ὑποβαλλόμενον. Ἐν ταῖς περιστάσεσι δὲ ταύταις ὁμιλοῦμεν περὶ αὐθυποβολῆς.

Οὕτως ἡ ἐμπειρία διδάσκει, ὅτι οὐδέποτε εἴμεθα ἀμερόληπτοι ἀπέναντι νέας τινὸς ἐντυπώσεως, νέας τινὸς ἰδέας ἀλλ' ὑφιστάμεθα τὴν ἐπίδρασιν τοῦ προτέρου ἡμῶν ψυχικοῦ περιεχομένου κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς διανοήσεως καὶ αὐτῆς τῆς παρατηρήσεως ἡμῶν. Ἀναλόγως δηλαδὴ τοῦ περιεχομένου τῆς συνειδήσεως ἡμῶν γεννῶνται ἐν ἡμῖν ἰδέαι διευθύνουσαι. Ταύταις δ' ὑπείκομεν, χωρὶς νὰ ἔχωμεν τούτου συνειδήσιν. Τὴν ἐπίδρασιν δ' αὐτῶν ὑφίσταται πᾶσα νέα ἡμῶν ἀντίληψις, πᾶσα νέα κρίσις, πᾶσα νέα ἰδέα, καίτοι ταύτας θεωροῦμεν ἡμεῖς ὡς ἀπόρροϊαν τῆς ἐλευ-

θέρας ἡμῶν βουλήσεως. Ἄλλαις λέξεσιν ἀντιλαμβανόμεθα, διανοοῦμεθα, συναισθανόμεθα, βουλόμεθα διὰ τοῦ πρίσματος προτέρων ψυχικῶν ἡμῶν καταστάσεων, δεσμευόμενοι δηλαδὴ ὑπὸ τοῦ περιεχομένου τῆς συνειδήσεως ἡμῶν.

Προκατάληψις, πρόληψις, ἐπίδρασις τῆς παραδόσεως, πνεῦμα συντηρητικόν, εἶνε ἐκφράσεις δηλωτικαὶ τοῦ φαινομένου τούτου. Καὶ ἡ ἀποστροφή δὲ πρὸς μεταβολάς, ἡ ἀποδοκιμασία νέων ἰδεῶν, καινοφανῶν τρόπων κλπ. ἰδιότητες, ὡς γνωστὸν, εἰς τοὺς γεροντοτέρους μάλιστα παρατηροῦμεναι, οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ περιπτώσεις τοιαύτης αὐθυποβολῆς, ἣν τὸ ἄτομον ὑφίσταται ὑπὸ τοῦ προτέρου ψυχικοῦ περιεχομένου αὐτοῦ.

Πόσον μεγάλη εἶνε ἡ δύναμις τῆς αὐθυποβολῆς καταδεῖκνται καὶ ἐκ τούτου :

Πολλὰκις ὑπονοοῦμεν ἀμυδρῶς τὸ πλημμελὲς ἐντυπώσεων ἢ πεποιθήσεων, ὥς ἐκτεθῆμεθα ἕνεκα ἐπιδράσεως τοῦ προτέρου ἡμῶν ψυχικοῦ περιεχομένου καὶ προσπαθοῦμεν ν' ἀντιτάξωμεν κατ' αὐτῶν ἀντίστασιν. Ἐν τούτοις δὲν κατορθοῦμεν νὰ ἐλευθερωθῶμεν τελείως ἀπ' αὐτῶν.

Δὲν περιορίζεται δ' ἡ αὐθυποβολὴ ἐν μόνῃ ταύτῃ τῇ δι' ἐπίδρασεως τοῦ προτέρου ἡμῶν ψυχικοῦ περιεχομένου ἀλλοιῶσι τῶν νέων ἡμῶν ἀντιλήψεων, διανοημάτων, συναισθημάτων, βουλημάτων. Διὰ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς δύναται καὶ τὸ ἀντίθετον νὰ συμβῇ. Οὕτως εἶνε δυνατόν δι' αὐθυποβολῆς νὰ κρατήσωσιν ἐν ἡμῖν νέαι ἀντιλήψεις, ἰδέαι πεποιθήσεις, ἀντίθετοι πρὸς τὰς παλαιάς. Ὡσαύτως πλείσται ψευδασθηταὶ ὀφείλονται αὐτῇ.

Γ' ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΕΣΚΟΥΝΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗΝ

Γενικῶς εἰπεῖν, πᾶν πρόσωπον δύναται διὰ τῶν κινήσεων αὐτοῦ, τῶν λόγων του καὶ καθόλου τῆς ὅλης αὐτοῦ συμπεριφορᾶς νὰ καταστῇ ὑποκείμενον μιμήσεως ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸ καὶ νὰ ἀσκήσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὑποβολάς. Ἐν τούτοις καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ εἶνε ἐκλεκτικοὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἰδίᾳ οἱ παῖδες. Ὁρισμένα δηλ. ἄτομα ἕνεκα ὀρισμένων αὐτῶν ἰδιοτήτων εἶνε τὰ μάλιστα ἐπιτήδεια, ὅπως ἀσκῶσιν ὑποβολὴν ἐπὶ τοὺς ἄλλους. Τοῦτο ἰσχύει ἐν μείζονι βαθμῇ περὶ τῆς ὑποβολῆς ἢ περὶ τῆς ἀπλῆς ἐξωτερικῆς μιμήσεως. Ὁ ποῖς ἀπομιμείται τὰς πράξεις καὶ ὑφίσταται τὰς ὑποβολάς ἐν πρώτοις τῶν προσώπων, πρὸς ἃ τρέφει ἀγάπην. Ὁ ἀγαπῶν ἀντιγράφει τὸν ἀγαπώμενον, λέγει ὁ Trade. Ὡς δ' ὀρθότατα παρατηρεῖ ὁ Clabardé «ὁ παῖς ἀπομιμείται πολλὰς πράξεις, οὐχὶ διότι αὐταὶ προσελκύουσιν ἀμέσως τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ, ἀλλὰ διότι διαφέρουσι προσωπικότητι τινι, ἣτις ἔχει συνήθειαν νὰ ἐκτελῇ αὐτάς».

Ἰδίᾳ ὁμως ἀσκοῦσιν ὑποβολάς ἐπὶ τὸν παῖδα τὰ ἄτομα ἐκεῖνα, ἅνισα οὗτος θεωρεῖ ὑπέρτερα αὐτοῦ. Ἐπίδρασις προσεῖται τὰ πρόσωπα τὰ διακρινόμενα ἐπὶ μεγέθει τοῦ σώματος, ῥώμῃ σωματικῇ, ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ ἰσχύει βουλήσεως, ἐκδηλουμένη ἐν τῷ τόνῳ τῆς φωνῆς των, ἐν τῷ ἰσχυρῷ αὐτῶν βλέμματι, ἐν ταῖς πράξεσι καθόλου αὐτῶν καὶ τῇ ὅλῃ αὐτῶν ἐξωτερικῇ παραστάσει. Ἰσχυροτάτη ὡσαύτως εἶνε ἡ ἐπίδρασις τῶν προσώπων, ἅτινα ἕνεκα τῆς διανοητικῆς αὐτῶν ὑπεροχῆς, τῆς ἀτομικῆς των ἀξίας, τῆς ὑπεροχῆς ἐν τῇ μορφῇ εἰσέλκονται τὴν ἐκτίμησιν τῶν παιδῶν.

Ειδικώτερον δὲ πρόσωπα, ἐξ ὧν ἐκπορεύονται αἱ ἰσχυρόταται ὑποβολαὶ εἰς τοὺς παῖδας εἶνε τὰ ἐπόμενα :

Ιον. Οἱ γονεῖς.—Οὗτοι συγκεντροῦσιν ἀμφοτέρως τὰς προεξηγμένας ιδιότητας, τὴν τε ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν τέκνων τῶν. Τὸ μὲν ἀξίωμα καὶ ἡ ἐπιβολὴ αὐτῶν, τὸ δὲ ἡ ἀγάπη ἡ συνδέουσα αὐτοὺς πρὸς τὰ τέκνα τῶν, τὸ δὲ ἡ μακρά, σχεδὸν διαρκὴς ἀναστροφή αὐτῶν μετὰ τῶν τέκνων τῶν, συμβάλλονται, ὥστε νὰ δέχονται ταῦτα τὰς ἰσχυροτάτας ἐξ ἐκείνων ἐπιδράσεις καὶ νὰ ἐγκαρτάτῳσιν ἐν ἑαυτοῖς ποικίλας ἐκείνων ιδιότητας, καθιστῶντα αὐτὰς ἴδια ἑαυτῶν γνωρίσματα. Ἀπόδειξις τούτου εἶνε ἡ παρατηρουμένη μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων καταπληκτικὴ ὁμοιότης ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς τρόποις καὶ ἡ ταυτότης ἰδεῶν πεποιθήσεων καὶ ιδιοτήτων τῆς βουλήσεως.

Ἰδία δὲ παρὰ τῆς μητρός δέχεται ὁ παῖς τὰς ἰσχυροτάτας ὑποβολάς. Ὡς ὁρθότατα λέγει ὁ W. Stern «ἐκεῖνο ὅπερ αὕτη εὐρίσκει ὠραῖον ἢ δυσειδές, δίκαιον ἢ ἀδίκον, εὐρίσκει ὁμοίως ἔχον καὶ ὁ παῖς» ἐκεῖνο εἰς ὃ αὕτη πιστεύει, ἀποβαίνει δόγμα διὰ τὸν παῖδα· ἐκεῖνο ὅπερ αὕτη σοβαρῶς θέλει, ἔχει τὴν δύναμιν δι' ὅπισθης παιδαγωγικῆς ἱκανότητος ἀσυνειδήτου νὰ μεταγγίξῃ ἐπὶ τὴν βούλησιν τοῦ παιδός, ὥστε οὗτος νὰ νομίζῃ, ὅτι τοῦτο εἶνε καὶ ἰδία αὐτοῦ βούλησις.

2ον. Οἱ ἀδελφοί, συμμαθηταί, συμπαίκτορες.—Καὶ ἡ τούτων ἐπίδρασις ἐπὶ τὸν παῖδα εἶνε ἰσχυροτάτη, ἰδία ἕνεκα τῆς ἀγάπης, δι' ἧς πρὸς αὐτοὺς οὗτος συνδέεται. Ὅταν δὲ σὺν τῇ ἀγάπῃ συνυπάρχῃ καὶ ὑπεροχὴ τιστῶν νεωτέρων προσώπων, ἢ ὑπ' αὐτῶν ἀσκειμένη ὑποβολὴ εἶνε ἐτι μείζων. Οὕτως ἰσχυροτάτα ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τοὺς παῖδας συμπαίκτορες ὀλίγον πρεσβύτεροι αὐτῶν καὶ διακοινόμενοι ἐπὶ σώματι καὶ πνεύματι, εὐστροφία πνεύματος, θάρρος, δυνάμει βουλήσεως κτλ. Ὅποση εἶνε ἡ ἀπὸ τῶν συμμαθητῶν καὶ συμπαικτῶν ἐκπορευομένη ἐπίδρασις, μαρτυρεῖ τὸ συχνότατον γεγονός, καθ' ὃ εἰς καὶ μόνος διεφθαρμένος παῖς κατορθοῖ νὰ παρὰσῃ εἰς διαφθοράν τὴν ὕλην τάξιν, εἰς ἣν ἀνήκει.

3ον. Ὁ διδάσκαλος.—Ἐν τοῖς προσώποις, ἅτινα ἀσχοῦσιν ἰσχυροτάτας ἐπὶ τοὺς παῖδας ὑποβολάς, καταλεκτός ὁ διδάσκαλος, ἰδία δι' ἐκείνος ὅστις γινώσκει νὰ ἐφέλκῃται τὴν τῶν παίδων ἀγάπην καὶ ὅστις διὰ τῶν γνώσεων αὐτοῦ, τοῦ ἡθους του, τῆς ὑπεροχῆς αὐτοῦ καθόλου κέκτηται κύρος παρὰ τοῖς μαθηταῖς του. Ὁ τοιοῦτος διδάσκαλος ἀσχεῖ παντὸς εἶδους ὑποβολὰς ἐπὶ τοὺς παῖδας, δι' ὧν οὗτοι οὐ μόνον προσκαίρως προσαρμόζονται τοὺς τρόπους, τὰς ἰδέας, τὰ συναισθήματα, τὴν βούλησιν αὐτῶν πρὸς τὴν ἐκείνου, ἀλλὰ καὶ μονήμους κτίνονται συνηθείας, μορφοῦσι διαρκεῖς καὶ σταθερὰς ιδιότητας κατὰ τὸ ὑπόδειγμα ἐκείνου.

4ον. Ὁμίτις ἀτόμων.—Ἰσχυροτάται ὑποβολαὶ δύνανται νὰ προέρχωνται καὶ ἀπὸ πλειόνων ταυτοχρόνως ἀτόμων. Εἶνε γνωστόν, ὅτι αἱ παραβολώταται ἰδέαι γίνονται δεκταὶ ὑπὸ τῶν ἀτόμων εὐχερέστερα, εὐθὺς ὡς ταῦτα ἀντιληφθῶσιν, ὅτι μέγας ἀριθμὸς ἀνθρώπων πιστεύει εἰς αὐτάς. Θεωρεῖ αὐτὰς ὁρθάς. Ἡ ὑποβολὴ ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις στηρίζεται ἐπὶ τοῦ κύρους, ὅπερ ἀσχεῖ ἡ ἀριθμητικὴ ὑπεροχή. Τῆς δυνάμεως δὲ τῆς ὑποβολῆς ταύτης, ἣν

οἱ πολλοὶ ἀσχοῦσι, τρανὴ ἀπόδειξις εἶνε ἡ εὐχέρεια, μεθ' ἧς ἅπαντες οἱ ἄνθρωποι προσαρμόζονται πρὸς τὸ περιβάλλον, πρὸς τὰς συνηθείας τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινότητος, τῆς φυλῆς. Μετ' ἀπιστεύτου δυνάμεως μεταδίδονται δι' ὑποβολῆς, ἡθός, ἔθιμα, ἀντιλήψεις, πεποιθήσεις περὶ τοῦ ὠραίου, δυσειδούς ἀληθοῦς, ἡθικοῦ, ἀνηθικοῦ. Ἡ συνηθεῖα, ἡ παράδοσις, ἀφ' ἧς οὐδ' ἡ ἐπιστήμη αὐτὴ κατορθοῖ νὰ λυτρωθῇ ἐπὶ τοῦ φαινομένου τούτου στηρίζονται.

Συχνότατον ὡσαύτως φαινόμενον εἶνε, ὅτι ἐν ὁμαδίᾳ ἢ διὰθεσις ἐκάστου ἐνισχύεται ὑπὸ τῆς θέας τῶν ὁμοίως διατεθειμένων προσώπων. Πληθὺς ἀνθρώπων δεικνύει ἐν μείζονι βαθμῇ ἢ τὸ μεμονωμένον ἄτομον, ἐνθουσιασμόν ἢ ἀποστροφήν. Ὁ θρησκευτικὸς ἐνθουσιασμός ἐξάπτεται ἐπὶ μᾶλλον σὺν τῇ αὐξήσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁμοφρόνων. Καὶ περὶ τοῦ πολιτικοῦ πάθους ἰσχύουσι τὰ αὐτά.

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΗΜΕΡΙΝΟΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΙ

Τοῦτο εἶνε τὸ ὁλέθριον ἀποτέλεσμα, ὃ κίνδυνος ὅστις ἐπαπειλεῖ, ὅταν προσηλῶ μεθὰ εἰς τοὺς τύπους. Ὁ δὲ ἐκ τῶν τύπων κίνδυνος ὅταν ἐμφωλεῖται μόνον εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐκείνας, αὗτινες ἔχουσι τοὺς λειτουργοὺς τῶν λαμπρῶν καὶ βασιλικῶν ἐνδεσφόμενους, τοὺς ναοὺς τῶν πολυτελεῖς καὶ τὰς ἀκολουθίας τῶν μεγαλοπρεπεστέρων θεατρικότητος. Ὁ κίνδυνος οὗτος ἐπαπειλεῖ καὶ τὸν Προτεστάντισμὸν ἀκόμη καὶ ὑπὸ τὴν αὐστηρότητα τῆς παραστάσεως τοῦ ἱεροκήρυκος, τὴν γυμνότητα τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ, καὶ τὰς ἀπερίττους ἀκολουθίας. Διότι ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ἔχει ἡθικὴν ἀξίαν ἐν τῇ λατρείᾳ, ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον πρέπει νὰ φρονιῇται καὶ νὰ φυλάττεται εἰς τὴν ἱερώτατον κειμήλιον, εἶνε ὅχι ἡ μορφὴ τῆς λατρείας, ἀλλ' ἡ εἰλικρίνεια ἐν τῇ λατρείᾳ.

2) Δεύτερον γινώρισμα τοῦ Φαρισαϊσμοῦ εἶνε ἡ τάσις πρὸς ἀνατροπὴν τῶν ἀξιών ἐν τῷ πνευματικῷ καὶ εἰδικῷ κύκλῳ, ἡ ἑλλειψίς ὁρθῆς ἀντιλήψεως τῆς πραγματικῆς σχέσεως τῶν πραγμάτων πρὸς ἀλληλα, — τῆς ἐμφανίσεως πρὸς τὴν πραγματικότητα, τῶν βασικῶν ἀρχῶν πρὸς τὰς ἐπουσιώδεις λεπτομερείας, τοῦ χαρακτήρος πρὸς τὴν φήμην.

Ὁ Φαρισαῖος ἀπὸ ἡθικῆς ἀπόψεως ἐστρεφεῖται τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἀναλογίας καὶ τῆς πραγματικότητος. Εἰς τὴν ἀντίληψιν του πολλὰ πράγματα ἐμεγαλοποιῶντο, τὰ ὅποια ἦσαν ἐντελὲς ἀσίμωτα, ἐνφ' εἰς τὰ οὐσιώδη δὲν ἀπέδιδον σημασίαν. Διότι τὸν κῶνον καὶ κατέπινε τὴν κόμηλον, ἀπεδεκάτιζε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ κύμινον καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ περημέλει τὰ σοβαρώτερα ζητήματα τοῦ νόμου. Ἐξ ἡ πνευματικῆς εἰς κυκεῶνα ἀξιών, ἐν τῷ ὅποιῳ τὰ ὀψηλὰ ἐφαίνοντο ταπεινά, τὸ στεγνὸν εὐρύ, καὶ τὰ πρῶτα ἔσχατα. Ποία ἀρχὴ διέπνεε τὴν διαστροφὴν ταύτην τῆς ἡθικῆς κρίσεως; Μία ἀπλουστάτη ἀρχή. Εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ Φαρισαίου πᾶν τὸ ὁρατὸν ἦτο καὶ μέγα· τὸ ἀόρατον, ἔστω καὶ ἂν ἦτο μέγιστον, δὲν ὤ-

πῆρθε δι' αὐτόν. Ἡ θρησκεία δι' αὐτόν ἦτο ἡ λατρεία τῶν υποπιπτόντων εἰς τὰς κρίσεις πραγμάτων, οὐχὶ τῆς οὐσίης τῶν πραγμάτων. Ἦτο θρησκεία ἐξωτερικῆς πρακτικῆς σεως.

Φεῦ ! ἡ θρησκεία αὕτη δὲν ἐξηφανίσθη μετὰ τοὺς «Χριστιανούς τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ». Ὅπουδ' ἦτοτε σήμερον ἡ κενὴ ἐθυσιοτυπία ἀντικαθιστᾷ τὴν ἀληθινὴν φιλοφροσύνην, ὅπου ἡ λατρεία συμβάλλεται μετὰ τὴν ἀσέβειαν, ἐκεῖ ὑφίσταται ἀκόμη ὁ Φαρισαϊσμός. «Χριστιανὸς εἶνε ὁ πλήρην φιλοφροσύνης πρὸς τοὺς πελάτας του, καὶ σκληρὸς πρὸς τὴν σύζυγόν του, ἡ οἰκοδόμοισιν ἡ ἡμεῖς χάριν τῆς ἀνεπιλήπτου τάξεως καὶ εὐπρεπείας τῆς οἰκίας τῆς καθιστᾷ τὸν δῖον τῆς οἰκογενείας τῆς ἀβίωτον, ὁ πρὸς τοὺς ξένους ὑποχρεωτικὸς καὶ μεσιθεὺς καὶ κατ' οἶκον μὴ συγκατατῶν ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐκποῦν εἰς ἀκατάσχετον θυμὸν, ὁ ἐπιγγελλόμενος τὴν τιπτενοφροσύνην, ἀλλὰ μὴ ἀνεχόμενος ἔστω καὶ δικαίαν παρατήρησιν παρ' ἄλλου. Ταῦτα ἐν τῇ κύκλῳ τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Ὁ Χριστιανὸς πράττει ὅ, τι πράττει ἐκ καθήκοντος, ὁ Φαρισαῖος ἐκ συμφέροντος. Ὁ Χριστιανὸς προσπαθεῖ νὰ ζῇ χριστιανοπρεπῶς ἐν τιπτενοφροσύνῃ, ὁ Φαρισαῖος ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἐπικινήται ὑπὸ τῶν ὁμοίων του. Ὁ Χριστιανὸς τιμᾷ τὸν Θεὸν διὰ τῆς ψυχῆς του, ὁ Φαρισαῖος τιμᾷ αὐτὸν διὰ τῶν χειλέων, ἀλλ' ἡ καρδιά του εἶνε μακρὰν Αὐτοῦ. Μὴ παραξενευθῶμεν λοιπὸν ἂν τὰ ἅγια χεῖλη τοῦ Χριστοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξηλθον οἱ ἱερώτατοι ἐκείνοι λόγοι, οἵτινες ἀπηυθύνθησάν ποτε πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἐξέφερον καὶ τὴν σφοδρότάτην καταγγελίαν : «**Ἐκρομοιάζετε μετὰ τάφους ἀσβεστωμένους, οἵτινες ἐξώθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν ὅμως γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πίσης ἀκαθαρσίας.**» (Ματθ. κγ' 27). Ἀλλ' ἅς προσέχωμεν μήπως ἡμεῖς ὑποπέσωμεν ὑπὸ χειροτέραν κατάκρισιν.

3) Τρίτον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ Φαρισαίου ἦτο τὸ ὅτι ἀπέβλεπε πάντοτε εἰς τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἤθελε προσεῖναι ἡ διαγωγή του εἰς τοὺς περὶ αὐτόν. Ἐξῆ διὰ νὰ θεωρηταί ὡς πρότυπον, ὡς παράδειγμα πρὸς ἐπαινον καὶ μίμησιν. Ἡ αὐστηρότης τῆς ἐξωτερικῆς του ζωῆς, ἀπέδωκεν εἰς τοῦτο δὲν ἦτο ἀπόρροια πραγματικῆς εὐσεβείας καὶ ἀγάπης πρὸς τὸ ἀγαθόν. Ἀλλ' ἐνῷ οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι εἶνε καθήκον ἡμῶν νὰ ζῶμεν οὕτως, ὥστε οἱ περὶ ἡμῶν νὰ ἀκολουθῶσιν ἀσφαλῶς τὸ παράδειγμα ἡμῶν, τὸ ἐλαττήριον τοῦτο δὲν πρέπει νὰ εἶνε τὸ κυριαρχοῦν.

Πρέπει νὰ ζῶμεν ζῶν χριστιανοπρεπῆ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ· τότε τὸ παράδειγμα ἡμῶν θὰ εὐρη μιμητάς, χωρὶς νὰ ἐπιζητήσωμεν τοῦτο. Διότι τότε μόνον πραγματικῶς ἀκολουθοῦμεν τὸ παράδειγμα τῶν εὐσεβῶν ἀνθρώπων, ὅχι ὅταν μιμώμεθα τὰς πράξεις αὐτῶν, ἀλλ' ὅταν μιμώμεθα τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐμπνέει τὰς πράξεις αὐτὰς. Πρέπει δὲ νὰ ἔχωμεν ὅπ' ὅψιν πρωτίστως τί εἶνε εὐάρεστον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, οὐχὶ τί θὰ φανῇ καλὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἄξιον μιμήσεως.

Ἀλλ' οἱ Φαρισαῖοι ἀνέτρεψαν τοὺς θρούους τοῦ Νόμου τούτου, προσέχοντες οὐχὶ εἰς τὸ τί ὠφείλον νὰ εἶνε πράγματι, ἀλλ' εἰς τὸ τί ᾔθε-

λον νὰ φερόντωνται ὅτι εἶνε. Ἡ ζωὴ αὐτῶν ἐπομένως κατεστη βαθμηδὸν πνευματικῆ προσποιήσεως. Παρατήρουν ἑαυτοὺς μετὰ τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν καὶ τὸ πλῆθος μετὰ τὸν ἕτερον. Ἐν τέλει δὲ κατήντησαν θύματα τῆς ἀκρατήτου αὐτῶν φυλακτικῆς καὶ τῆς ἀσέβειας διψῆς ἐπαίνου παρὰ τῶν ἀνθρώπων. Τοῦτο ἀκριβῶς ἐσήμαινον οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου, ὅτε ἐδίδασκε τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ νὰ προσέξωσι μήπως ἡ δικαιοσύνη αὐτῶν ὁμοιάσῃ πρὸς τὴν δικαιοσύνην τῶν Φαρισαίων καὶ Γραμματέων, τὸσον εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐλεημοσύνης, ὅσον καὶ εἰς τὸ τῆς προσευχῆς, τῆς νηστείας καὶ ἐν γένει ἀπάσης αὐτῶν τῆς διαγωγῆς. Καὶ ταῦτα ἐτόνισε διὰ λέξεων καυστικῶν, αἵτινες ὤφειλον νὰ εἶχον ἐγχαρχθῇ ἀνεξιτήλως ἐπὶ τῆς συνειδήσεως τῆς ἀνθρωπότητος.

Τοιοῦτος λοιπὸν ἦτο ὁ Φαρισαῖος, ὁ αὐστηρὸς τηρητὴς τοῦ Νόμου, ἀλλ' ἀδιορθώτως ἄθρησκος, ὁ λησμονῶν τὸ καθήκον τοῦ ἀπέναντι τοῦ παρόντος καὶ παραμελῶν πᾶσαν πνευματικὴν πρόοδον χάριν τῆς προσηλώσεως πρὸς ἓν νεκρὸν παρελθόν· ὁ ἀνατρέψας τοὺς θρούους τῶν ἐλαττηρίων τῆς ζωῆς καὶ τῆς παραστάσεως, ὁ ζῶν ἀμέμπτως οὐχὶ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν δικαιοσύνην, ἀλλ' ἵνα ἐπαινῆται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. «**Τύπος περκασιμένος !**» ἴσως εἶπη τις, «τύπος ὅστις ἐξέλειπεν ἀναπιστρεπτεῖ !» Οὐδόλως ! Ἀπαντῶνται «Χριστιανοὶ σήμερον εἰς ὅλας τὰς γωνίας τῶν ὁδῶν, ἃς εὐχόμεθα δὲ ὅπως μὴ εὕρισκονται καὶ ἐντὸς πολλῶν Χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἐποχῆς μας.

Ἐκ τοῦ προοιδικοῦ
«ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ»

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

ΤΟΠΙΚΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προσκήσει τοῦ ἀκαταπονήτου ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων περιφερείας Σφακίων κ. Ι. Φωτίου συνεκρότησαν οἱ ὑπ' αὐτὸν δημ)λοι ἐντὸς τοῦ δευτέρου δεκαπενθήμερου τοῦ παρελθόντος μηνός· Ὀκτωβρίου, τοπικὰ συνέδρια ἐν Βάμφ, Βρύσαις καὶ Καλύβαις, τῆς ἐπαρχίας Ἀποκορώνου. Ἦτο πολὺ εὐχάριστον καὶ ἐλπιδοφόρον νὰ βλῇ πῃ τις τοὺς δημ)λους ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἐπὶ διήμερον καὶ τριήμερον ἐν τοῖς εἰρημένους τοπικοῖς συνεδροῖς ν' ἀναπτύσσουν θέματα τεθέντα αὐτοῖς, ἐν οἷς καὶ τότε : «**Εἶνε ὀρθὸν νὰ εἶνε ἐστραμμένη ἡ προσοχὴ τοῦ διδ)λου μονομερῶς εἰς τὴν διδασκαλικὴν δεξιότητα, ἢ δέον νὰ στραφῇ αὕτη καὶ εἰς τὴν κυρίως ἀγωγὴν καὶ γενικῶς εἰς τὸ πῶς ἕκαστος διδ)λος θὰ εἶνε καὶ καλὸς παιδαγωγός ; Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διὰ ποίων κυρίως μέσων θὰ ἐνεργήσῃ ὁ διδ)λος καὶ πῶς ;**» μετὰ ὑποδειγματικὰς δὲ διδασκαλίας νὰ συζητῶσι τὸ πῶς ἕκαστον μάθημα δύναται καλύτερον καὶ τελεσφορώτερον νὰ

διδασκῶν. Τὸ ἐπίπονον, ὅσον λεπτὸν καὶ ὑψηλὸν ἔργον τῶν δημῶν, δικαίως ὀσημέραι ἐπισύρει ἀμέριστον τὴν ἐκτίμησιν τοῦ λαοῦ, διότι οὕτως βλέπει τούτους ἀληθῶς ἐργαζομένους διὰ τὴν καλυτέραν διαπαιδαγώγησιν τῶν τέκνων του.

Δραττόμενοι τῆς εὐκαιρίας ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἀνωτέρων δὲν ἤμποροῦμεν παρὰ νὰ παρατηρήσωμεν τὰ ἑξῆς; Εἰς ἐκάστην Ἐπισκοπὴν καὶ Μητρόπολιν κατ' ἑτος συγκροτοῦνται διδασκαλικά συνέδρια ἐν οἷς ὡς εἶπομεν οἱ δημοδιδάσκαλοι μετὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν ἀναπτύσσουν σπουδαία ἐπαγγελματικά των ζητήματα κλπ. ποῦ προκαλοῦν τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου καὶ διαθέτουν αὐτὸν εὐμενέστατα, ἀπὸ ἐκτίμησιν. Μόνον οἱ ἱερεῖς μετὰ τῶν προϋσταμένων των Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν, δὲν παρουσιάζουν σημεῖα ζωῆς. Ἀρὰ γε δὲν ἔχουν ζητήματα αὐτοὶ ἐπαγγελματικά χρῆζοντα ἀναπτύξεως καὶ συζητήσεως;

Ἡ «Νέα Ζωή» συνιστᾷ θερμῶς τὴν ἐπισταμένην μελέτην τῆς παραινεντικῆς ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Πᾶς Χριστιανὸς καὶ Ἕλλην ἔχει καθῆκον νὰ συμμορφωθῇ πρὸς αὐτὴν καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ μετὰ δλας τὰς δυνάμεις τὴν ταχέαν πραγματοποίησιν τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ὑποδεικνυμένων. Διαπράττει μέγα κακὸν, ἐκεῖνος, ὅστις διὰ τῆς ἀδιαφορίας τὰ μέγιστα εὐκολύνει τὴν ἀντιχριστιανικὴν καὶ ἐθνοκτόνον ἐνέργειαν καὶ ὀρᾷσιν τῶν ἐμφανισθέντων ἐχθρῶν τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν.

Τὴν ἐσπέραν τῆς 28ης παρελθόντος μηνὸς Ὁκτωβρίου ἐπαίχθη ὑπὸ τοῦ θιάσου Ξύδης, ἔργον ἀκατάλληλον διὰ τὰς κυρίας καὶ δεσποινίδας ὡς καὶ παιδιὰ κάτω τῶν 16 ἐτῶν, ὡς ἀνέγραψεν ἡ ἐσπερινὴ ἐφημερίς «Ἑσπ. Ταχυδρόμος» προσθέτουσα: «Ἀληθῆς λοιπὸν κοσμοπλημῦρα ἐσημειώθη κατὰ τὴν παράστασιν αὐτὴν. Ἐκ τῶν προσελθόντων τοῦλάχιστον τὰ δύο πέμπτα ἦσαν πατρεμένοι!» Ἐπαίχθη δηλαδὴ μία παράστασις ἀνῆθικος, ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας ἔπως τὴν ἐννοοῦμεν, ἀφοῦ δὲ ἦτο ἀκατάλληλος διὰ τὰς κυρίας, τὰς δεσποινίδας καὶ τὰ παιδιά τὰ κάτω τῶν 16 ἐτῶν, διότι ἀνω τῶν 16 ἐπιτρέπεται μὲ τὸν τρόπον τὸν ὠραίον ποῦ σκεπτόμεθα νὰ ἴδῃ ἓνα παιδί ἀνῆθίκους πράξεις διὰ νὰ τὰς ἀναπαρστήσῃ εἰς τὰ παιδιά τὰ κάτω τῶν 16 ἐτῶν, ἔσπευσαν ἄθροοι οἱ γονεῖς καὶ οἱ ὄραιοι πρὸς γάμον νέοι νὰ ἴδουν τὰς ἀνῆθίκους πράξεις. Μὰ νομίζουν οἱ παντρεμένοι, οἱ γονεῖς ἀρρένων καὶ θηλέων, ὡν τὴν καταπόδισιν καὶ εὐτυχίαν πάντως ἐπιθυμοῦν, ὅτι, ὅτι ἐπεδοκίμασαν ἐν γνῶσει αὐτῶν θὰ μείνῃ μυστικὸν καὶ τὰ παιδιά των δὲν θὰ ἐπηρεασθοῦν ὑπὸ τοῦ κακοῦ καὶ τῆς διαφθορᾶς τὰ μέγιστα, ὥστε μιὰ μέρα ὅτι σήμερον τοὺς ἔκαμε νὰ εὐχαριστηθοῦν καὶ νὰ γελάσουν, νὰ μὴ τοὺς

κάμῃ τὸ ἴδιον νὰ μαχαιρωθῇ ἡ καρδιά των καὶ νὰ κλαύσουν πικρῶς διὰ μελλοντικὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα θὰ λέγουν μὲν ἀνέλπιστα, θὰ εἶνε ὁμῶς φυσικώτατα; Διότι ὅ,τι σπείρει κανεὶς καὶ θερίσει. «Πιστὶ δὲ αἰδῶ χρὴ πολλήν, οὐ χρυσὸν κτελεῖσθαι», ὁρᾷ ὁ σοφὸς Πλάτων, καὶ ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

— Πολλὰς ἐπιστολάς ἐλάβομεν μέχρι τοῦδε ἐνισχυούσας ἡμᾶς εἰς τὴν κοπιώδη προσπάθειαν ποῦ χωρὶς κερδοσκοπικῶν σκοπῶν ἀνελάδομεν. Μία ἐκ τούτων καὶ ἡ κατωτέρω τοῦ κ. Γεωργίου Α. Σήφακα βουλευτοῦ Χανίων, ἐνδεικτικῇ ὄχι μόνον αὐθορμήτου ἐπιδοκιμασίας καὶ ἐκτιμήσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς κρατούσης ἀντιλήψεως μετὰ τὸ τί θέον ἡ Ἐκκλησία νὰ πράξῃ ἵνα ἀρθῇ εἰς τὸ ὕψος εἰς ὃ κάθε Ἕλλην τὴν θέλει.

Χανία 14—10—1927

Ἀγαπητὲ Πάπᾶ Γεώργιε,

Ἐλαδα τὸ ἀρκετὰ καλὸ ἡθικοθρησκευτικὸ περιοδικὸν «Νέα Ζωή», ποῦ εἶχες τὴν ἐμπνευσιν νὰ ἐκδώσῃς. Σὲ συγχαίρω διὰ τὴν ὠρεῖαν αὐτὴ προσπάθειά σου, ἡ ὁποία ἐλπίζω ὅτι θὰ εὖρη μεγάλην ὑποστήριξιν εἰς ὅλα τὰ στρώματα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, διότι ἀνταποκρίνεται πλήρως μετὰ τὰς ἀντιλήψεις καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Πίστεφί με πῶς εἶνε τὸ μόνον θρησκευτικὸ περιοδικὸν ποῦ ἐδίδασκα ἕως τώρα μ' εὐχαρίστηση καὶ χωρὶς νὰ μοῦ προξενήσῃ τὴν ἀνία ποῦ μοῦ προξινούσιν τὰ ἄλλα θρησκευτικὰ περιοδικὰ μετὰ τὴν ξερὴ ἀνάπτυξιν τῶν διαφύρων θεμάτων. Ἐχω τὴν γνώμην πῶς τότε μόνον ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀρθῇ στό ὕψος ποῦ ἀπαιτοῦν οἱ σημερινὲς περιστάσεις, ὅταν ἐξωτερικῶς μὲν συμμορφωθῇ μετὰ τὰς ἀξιώσεις τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ, ἐσωτερικῶς δὲ κατορθώσῃ νὰ γγίξῃ τὴν καρδιά καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας, καθιστώσα ζωντανὴν τὴν διδασκαλίαν τῆς.

Σὲ συγχαίρω

Γ. Α. Σήφακας

Παρακταλοῦνται θερμῶς οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ τῆς «Νέας Ζωῆς» ὅπως ἐμβάσωσιν ἡμῶν τὴν συνδρομὴν των διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιστολῆς ἢ ἐντὸς συστημένης ἐπιστολῆς. Αἱ ταχυδρομικαὶ ἐπιστολαὶ νὰ ἐκδίδωνται διὰ τὸ ταχυδρομικὸν γραφεῖον ἑαυτοῦ.

Τύποις Ἀντων. Μπορτολῆ